

HJARTDAL OG GRANSHERAD
sparebank

Årsberetning og regnskap 2013

115. forretningsår

INNLEDNING

Hjartdal og Gransherad Sparebank skal være en lokalbank for Hjartdal, Notodden og Kongsberg som tilbyr hyggelig og kompetent service. Vårt mål er å ha de mest fornøyde bankkundene, og i følge norsk kundebarometer opprettholdt vi god kundetilfredshet i 2013 med en KTI på 78. Målet vårt er å heve denne til over 80 poeng, og det skal vi gjøre gjennom å jobbe mer aktivt med kundene våre. For å klare å opprettholde et høyt servicenivå er lønnsomhet en forutsetning, og styret er opptatt av at banken skal ha en lønnsomhet som styrker bankens soliditet.

Banken skal være en pålitelig samarbeidspartner og synlig støttespiller for lokalsamfunnet.

Banken har i 2013 hatt stor vekst i innskudd, mens utlånsveksten har vært noe lavere enn den har vært de siste årene. Banken har i stor grad benyttet Eika Boligkreditt til å finansiere veksten i boliglånsmarkedet. Dette har vært en bevisst og ønsket utvikling for å styrke bankens innskuddsdekning, og har ført til at banken ved utgangen av året har innskuddsdekning på 95%. Det er i Notodden banken har flest kunder både på privatmarkedet og bedriftsmarkedet, men banken vokser raskest i Kongsberg. I 2013 fikk banken 552 nye kunder, og halvparten av disse kom på Kongsberg. Banken har begrenset sitt engasjement innenfor bedriftsmarkedet til Hjartdal og Notodden.

Den langsiktige satsingen banken har hatt på salg av Eika Gruppen sine produkter som forsikring, kredittkort, fond og leasing gir gode inntekter, og blir stadig viktigere for bankens totale inntekter. Banken har de siste årene ikke vært aktiv i verdipapirmarkedet og har heller ikke hatt store tap på utlån. Dette har gjort at inntjeningen har vært stabilt god, og bankens egenkapital er styrket.

Banken har i samarbeid med Notodden Boligbyggelag besluttet å bygge et nytt bolig og næringsbygg i Storgata 22 på Notodden. Det er banken som eier tomta som har ligget som en overtatt eiendel i bankens balanse. Bygget vil romme 12 leiligheter og lokaler for bankens virksomhet på Notodden. Planlagt innflytting er i 2. kvartal 2015.

2013 har vært året hvor norsk økonomi har flatet ut etter mange år med sterk vekst. Vi merker det på utflating og litt nedgang i boligprisutviklingen, og forventningene til fremtidig vekst i næringslivet har avtatt. For finansnæringen har nye krav til egenkapital gjort at bankene har fått et økt behov for å styrke inntjeningen. Samtidig har etterspørselen etter lån, spesielt fra næringslivet, gått noe ned.

Eika Gruppen – finanskonsernet som styrker lokalbanken!

Hjartdal og Gransherad Sparebank er aksjonær i Eika Gruppen AS og en bank i Eika Alliansen. Eika Gruppens strategiske fundament er å styrke lokalbankene.

Finanskonsernet Eika Gruppen er eid av 75 selvstendige lokalbanker samt OBOS (Oslo Bolig- og Sparelag). Aksjonærene i Eika Gruppen utgjør til sammen en av Norges største finansgrupperinger, med en samlet forvaltningskapital på om lag 300 milliarder kroner (inkludert Eika Boligkreditt). Selskapet skiftet navn fra Terra-Gruppen AS til Eika Gruppen AS i mars 2013.

Konkurransedyktige produkter

Lokalbankenes kunder er primært personkunder og det lokale næringslivet. Eika Gruppen styrker lokalbankene ved å levere kostnadseffektive tjenester og konkurransedyktige produkter og tjenester som dekker lokalbankenes og disse kundenes behov. Eika Boligkreditt er direkte eid av aksjonærene i Eika Gruppen AS. Selskapet har en forvaltningskapital på omlag 55 milliarder og er med sin tilgang til det internasjonale markedet for Obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) en viktig finansieringskilde for lokalbankenes boliglånsportefølje.

Stordriftsfordeler for lokalbankene

Utover produktleveransene sørger Eika Gruppen for at lokalbankene får tilgang til effektive og gode fellesskapsløsninger. Det er i første rekke komplette løsninger innen IT, infrastruktur og betalingsformidling, kompetanseutvikling med Eika skolen, virksomhetsstyring med Eika ViS og økonomi- og regnskapstjenester med Eika Økonomiservice.

STYRETS KOMMENTARER TIL ÅRSREGNSKAPET

Generelt

Regnskapsloven krever at det skal bekreftes om regnskapet er utarbeidet med tanke på fortsatt drift. Dette kan bekreftes. Styret kjenner heller ikke til forhold etter regnskapsårets utgang som det bør tas hensyn til.

Resultatregnskapet

Driftsresultat før skatt utgjør kr 24,7 mill. tilsvarende 1,03% av gjennomsnittlig forvaltningskapital. I 2012 var resultatet før skatt kr 23,8 mill., tilsvarende 1,06% av gjennomsnittlig forvaltningskapital. Banken har i 2013 gjennomført en omfattende oppussing av lokalene i Sauland som i sin helhet er kostnadsført i 2013.

Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter gikk ned med kr 4,69 mill. til kr 45,0 mill. I prosent representerer dette en nedgang fra 2,21% i år 2012 til 1,83% i år 2013. Nedgangen skyldes for en stor del at inntektene på lån plassert i Eika Boligkreditt kommer i form av provisjon og utbytte (andre inntekter), mens det tidligere kom som renteinntekter. En annen grunn til nedgangen i netto renteinntekter er bankens bevisste satsing på å styrke innskuddsdekningen, som er oppnådd gjennom bedre innskuddsbetingelser for kundene.

	2013	2012	2011
Netto renteinntekter (tusen)	45.041	49.734	47.966
Rentenetto i % av forvaltningskapital	1,85	2,21	2,23
Andre inntekter (tusen)	22.608	13.949	13.504
Andel andre inntekter i %	33,4	21,9	22,0
Driftskostnader	40.736	36.261	33.601
Kostnadsprosent	60,2	56,9	54,7
Driftsresultat før skatt (tusen)	24.728	23.829	24.016
Resultat i % av forvaltningskapital	1,01	1,06	1,11

Banken har i 2013 en gevinst på kr 1,73 mill. i verdipapirmarkedet. Bankens utbytteinntekter ble i år 2013 kr 5,03 mill. Utbyttet er i hovedsak fra bankens eierposter i Eika Gruppen AS og Eika Boligkreditt AS.

Provisjoner og inntekter fra banktjenester, fratrukket provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester, økte fra år 2012 til år 2013 med kr 3,6 mill. til kr 15,6 mill. Skadeforsikring og Boligkreditt er områdene som gir banken størst provisjonsinntekter. Andre inntekter utgjorde 26,0% av totale inntekter i 2013 mot 19,7% i 2012.

Driftskostnadene ble i 2013 kr 40,7 mill. mot kr 36,3 mill. i 2012. Det er i 2013 bokført kr 1,9 mill. i ekstraordinære kostnader til oppussing av lokalene i Sauland. Dersom man ser bort fra disse kostnadene er driftskostnadene i prosent av inntektene 57,4% mot 56,9% i 2012.

Det er konstatert tap på utlån og garantier i år 2013 på kr 4,07 mill. Netto tap på utlån og garantier (resultateffekt) i år 2013 er på 2,34 mill. mot 3,51 mill. i 2012.

Eiendeler, gjeld og egenkapital

Banken har hatt 3,5% vekst i forvaltningskapitalen i år 2013. Dette er omtrent som planlagt. Veksten i totale utlån var på 3,6% mot 11,7% i år 2012. Utlån til privatmarkedet ble omtrent som planlagt, mens utlån til bedrifter ble noe lavere enn planlagt. Også i 2013 har bankens utlån gjennom Eika Boligkreditt økt kraftig. Utlånsveksten var på 25,7%, mens utlån til privatmarkedet på bankens egen balanse gikk ned med 6,2%. Banken har nå 43,1% av utlån til privatmarkedet plassert i Eika Boligkreditt. Det er bankens vurdering at dette er et fornuftig nivå, og det er lagt opp til ikke å øke denne andelen i 2014.

Innskuddene økte med 11,6% i 2013 mot 6,8% i år 2012. Innskuddsdekningen var ved årsskifte 94,7%.

	2013	2012	2011
Forvaltningskapital (mill)	2.407	2.327	2.188
Utlån til kunder (mill)	1.937	2.046	1.883
Utlån Eika Boligkreditt (mill)	1.048	834	695
Utlån til bedrifter (mill)	552	579	489
Innskudd fra kunder (mill)	1.835	1.644	1.540
Innskuddsdekning (%)	94,7	80,3	81,8
Kjernekapitaldekning (%)	15,6	16,1	16,9
Kapitaldekning (%)	15,6	16,1	16,9

Soliditet

Bankens egenkapital er i år 2013 tilført kr 17,3 mill., og utgjør nå kr 222,1 mill., tilsvarende 9,22% av forvaltningskapitalen pr. 31.12.13. Tilsvarende tall pr. 31.12.12 var kr 204,7 mill. og 8,79%.

Kjernekapitaldekningen og kapitaldekningen var ved årsskifte 15,6% mot 16,1% ved forrige årsskifte. Årsaken til nedgangen er at banken har fått avkorting i kapitalberegningen på grunn av økt eierskap i Eika Gruppen AS og Eika Boligkreditt AS. Bankens interne krav til kapitaldekning ble i ICAAP beregningen i 2013 satt til 14,5%. Styret er av

den oppfatning at bankens soliditet er tilstrekkelig i forhold til interne krav, men i forbindelse med forfall på fondsobligasjon i 2014 vil styret vurdere om kapitaldekningen bør økes.

Nedskrivning av verdien på utlån og garantier

Samlede nedskrivninger utgjør ved årsskifte kr 10,8 mill. mot kr 12,4 mill. i år 2012. De totale nedskrivningene fordeler seg med kr 7,4 mill. i gruppevis nedskrivninger og kr 3,4 mill. i spesifiserte nedskrivninger. Totale nedskrivninger utgjør 0,56% av totale utlån.

Misligholdte lån var ved utgangen av året kr 13,1 mill., eller 0,67% av totale utlån. Ved utgangen av fjoråret var misligholdte lån kr 14,3 mill. Det er styrets oppfatning at nedskrivningen av verdien på utlånene og garantier er foretatt i henhold til forskriftene, og er tilstrekkelig i forhold til risikoen.

Banken har sett det som viktig å vektlegge betjeningsevne og ta høyde for at renten vil gå opp ved innvilgning av nye lån. Retningslinjene for utlån til boligformål med skjerpet krav til egenkapital er implementert i banken, og avvik rapporteres til styret kvartalsvis. For bedriftskunder er grundig analyse av økonomisk stilling og betjeningsevne implementert.

STYRETS RISIKOVURDERINGER

Generelt

Banken fornyer kontinuerlig sitt interne styringssystem i henhold til interne krav og endringer i lover og forskrifter. Systemet er godt dokumentert, og det rapporteres egen risikorapport til styret hvert kvartal hvor viktige risikoparametere måles opp mot rammeverdier. Risikoområdene deles inn i kreditt risiko, markedsrisiko, likviditetsrisiko og operasjonell risiko. Alle bankens policydokumenter er gjennomgått og oppdatert i løpet av 2013.

Banken har en ansvarlig for internkontroll som gjennomfører en omfattende og godt dokumentert kontroll. Det utarbeides rapport til ledelsen hvert kvartal, og det utarbeides en egen internkontrollrapport til styret hvert år. Banken har i 2013 besluttet at styrets revisjonsutvalg også skal fungere som risikoutvalg. Banken har en Risk-manager som utarbeider risikorapporter og rapporterer til risiko og revisjonsutvalget.

Kreditt risiko

Risikoen for at en kunde ikke kan oppfylle sine forpliktelser, for eksempel tilbakebetale et lån på grunn av manglende betalingsevne eller betalingsvilje.

For å holde kontroll med bankens kreditt risiko har banken utarbeidet en egen kredittpolicy og satt rammer for utlånsvirksomheten. Kredittpolicyen inneholder retningslinjer og begrensninger for utlån. Det er laget rammer for utlånsvekst, store engasjementer, andel næringslån og grenser for risikoklassifisering. Det rapporteres kvartalsvis til styret om risiko innenfor kredittområdet.

Andelen av misligholdte lån endret seg fra 0,70% i 2012 til 0,67% i 2013. Den generelle kreditt risikoen er moderat, og lave renter og god prisutvikling på boliger er med på å holde kreditt risikoen på et moderat nivå. Banken har hatt en liten nedgang i utlån til bedrifter i 2013, og styret mener at bankens kreditt risiko ikke har økt i løpet av året. Det er fortsatt bankens policy å kun betjene bedriftsmarkedet i Hjartdal og Notodden. Utlånsforskriften gir kun anledning til å nedskrive lån med objektive bevis for at risikoen for tap er økt.

Markedsrisiko

Risikoen for at markedsverdi på bankens verdipapirportefølje og overtatte eiendeler endres. Risikoen for at renten skal utvikle seg i ugunstig retning for banken.

Banken har utarbeidet en egen markeds policy som regulerer bankens eksponering i verdipapirmarkedet og rentemarkedet. Bankens rammedokument har klare rammer for risikoeksponering som omfatter volumbegrensning på egenkapitalinstrumenter, sammensetting og durasjon på obligasjonsporteføljen, og grenseverdi på risikokapitalutnyttelse. Det rapporteres kvartalsvis til styret hvilke verdipapirer banken besitter i forhold til vedtatte begrensninger, samt avkastning på verdipapirer.

Banken holder renterisikoen på et minimum ved å følge styringsrenten til Norges Bank eller 3 måneders Nibor rente både for innskudd og utlån. Banken har sikret fastrentelån med rentebytteavtaler for å eliminere renterisikoen. Alle innlån til banken gjøres i flytende rente med kvartalsvis regulering.

Omløpsaksjer og aksjefond

Banken hadde ved årsskiftet fond og aksjer til en bokført verdi på kr 0,3 mill som er definert som omløpsmidler. Omløpsmidler er bokført til markedsverdi.

Anleggsaksjer

Bankens anleggsaksjer utgjorde ved årsskifte kr 66,8 mill., og er bokført til kostpris eller lavere.

Det er styrets oppfatning at bankens markedsrisiko ved årsskifte er lav.

Likviditetsrisiko

Risikoen for at banken ikke har tilstrekkelig med likvider på et bestemt tidspunkt til å møte sine låneforfallsforpliktelser.

Banken har utarbeidet egen likviditetspolicy som regulerer bankens likviditetsrisiko. Rammedokumentet har også klare grenser for likviditetsnivået i banken. Det omfatter regulering av innlånenes løpetid og forfallsstruktur, begrensning i store innskudd, nedre grense for bufferlikviditet og likviditetsindikatorer. Fra 2012 omfatter rammene også LBI og LCR med en opptrappingsplan frem mot innføring av lovkrav i 2015.

Banken bruker en likviditetsmodell for å simulere fremtidig likviditetsbehov som oppdateres hver måned.

Ukontrollert likviditetsbehov kan i første rekke oppstå som et resultat av at kunder tar ut innskudd. Andelen store kundeinnskudd er på et relativt høyt nivå. Ved årsskifte utgjør slike innskudd 27,3% av totale innskudd mot 26,1% ved forrige årsskifte. For å eliminere noe av risikoen for uventede uttak av store innskudd innførte banken i 2012 innskuddskonto med 32 dagers oppsigelse. Ved årsskifte var 15,2% av innskuddene plassert på denne kontotype, noe som reduserer likviditetsrisikoen betydelig.

Banken har trekkrettigheter i norsk kredittinstitusjon som benyttes i liten grad. Bankens tilgang på kortsiktig likviditet tilsvarer ved årsskifte 21,2% av totale innskudd.

Banken hadde ved årsskifte kun tatt opp lån i obligasjonsmarkedet med løpetider opp til 4 år.

Bankens likviditetssituasjon rapporteres månedlig til styret. Det er styrets oppfatning at likviditetsrisikoen er lav.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko omfatter risiko innen Personal, Økonomi, IT- sikkerhet, Fysisk sikkerhet, Drift, Juridisk sikkerhet, forvaltning, kontroll og Daglig drift.

I dette inngår risikoen for at banken kan bli påført tap eller kostnader som følge av:

- IT-systemer og organisasjon ikke kan behandle transaksjoner på korrekt og tidsriktig måte
- manglende sikring av omdømme, eiendeler og ressurser m.v.
- bevisste handlinger fra egne ansatte og/eller utenforstående med sikte på å oppnå urettmessige fordeler
- manglende sikring av kunders eiendeler eller uaktsomhet ved forvaltning av eiendeler på vegne av andre
- systemtekniske og manuelle kontroller som ikke fungerer

Banken skal til enhver tid ha kontroll på den operasjonelle risikoen, gjennom gode systemer for kvalitetssikring og intern kontroll. Styret har tett oppfølging av bankens internkontroll.

Det er styrets oppfatning at den operasjonelle risikoen i banken er lav.

ANDRE FORHOLD

RAPPORTERING OM SAMFUNNSANSVAR

Banken er fra 2013 pålagt å rapportere om sitt forhold til samfunnsansvar. Dette er et lovkrav som er beregnet på store foretak, men alle landets banker er også omfattet av kravet uansett størrelse.

Som en lokalbank uten eiere med finansielle interesser, er samfunnsansvar selve motivet og drivkraften i virksomheten vår. Vår eksistensberettigelse ligger i at vi kan gi vårt lokalsamfunn tilgang på konkurransedyktige finansielle tjenester og sikre vekst og utviklingsmuligheter for både bedrifter og privatpersoner lokalt. Dette er også nedfelt i bankens strategi. I 115 år har banken vår vært en lokal bidragsyter på mange områder.

Banken har klare retningslinjer for bruk av gaveinstitutt og markedsmidler. I 2013 har banken bidratt med kr 1,4 mill. til drift av lokale lag og foreninger innenfor idrett, kultur og frivillig samfunnsnyttig arbeid. Arbeid for og med barn og ungdom er prioritert i disse tildelingene.

Bankens styre har i 2013 behandlet bankens miljøengasjement, og banken har iverksatt et utredningsarbeid for å vurdere å miljøsertifisere banken. Bankens virksomhet har ingen store negative virkninger på miljøet, men styret ser på dette som et viktig område å vurdere.

Banken er opptatt av å bekjempe hvitvasking av penger, korrupsjon og finansiering av kriminell virksomhet. Vi har utarbeidet retningslinjer og følger opp lovpålagt overvåkning og rapportering til myndighetene på dette området.

Det er viktig for banken å ha motiverte og tilfredse medarbeidere. Bankens bedriftsavtale inneholder derfor gode rettigheter for de ansatte innenfor helse og miljø og sosiale goder. Banken har et eget program for fysisk aktivitet for de ansatte, og arrangerer turer og felles treninger for å forebygge og styrke de ansattes helse.

Banken har på grunn av sin lokale virksomhet ingen spesielle retningslinjer eller prosedyrer for ivaretagelse av menneskerettigheter og driver i svært liten grad med investeringer i selskaper i andre land.

DISPONERING AV OVERSKUDET

Styret foreslår at overskuddet på kr 17.974.000 etter skatt disponeres slik:

Overført til Sparebankens fond kr 17.374.000

Avsatt til gavemidler kr 600.000

LOVPÅLAGT TILLEGGSINFORMASJON

Banken hadde ved årsskifte 30 ansatte fordelt på 27,8 årsverk. 1 mann og 7 kvinner har redusert stilling. Omfanget av overtid i banken er lavt, og det er ikke grunnlag for å si at overtid er knyttet til menn eller kvinner.

Av de 29 ansatte er 66% kvinner og 34% menn. I bankens ledergruppe er det 1 kvinne og 4 menn. I bankens styre er det 1 kvinne og 5 menn.

Gjennomsnittslønn i banken omregnet til 100% stillinger er kr 488 tusen. Det er ingen forskjellsbehandling i lønn til personer i samme stillingskategori, og styret ser ikke behov for å iverksette tiltak for å endre bankens forhold til likestilling mellom kjønnene. Det er ansatt 3 nye medarbeidere i 2013.

Gjennomsnittlig sykefravær var i år 2013 på 4,0%, opp fra 3,6% i 2012. Arbeidsmiljøet er godt, noe bankens årlige medarbeiderundersøkelse viser. Vi har egen bedriftshelseavtale med Stamina HOT på Notodden.

Banken driver ikke egne forsknings- og utviklingsaktiviteter, men har gjennom sitt eierskap i Eika Gruppen AS vært med på å finansiere utvikling av banksystemene i SDC Utvikling AS.

UTSIKTER FOR 2014

Norsk økonomi er inne i en usikker tid. Det hersker ulike oppfatninger om hvilken vei boligpriser, sysselsetting og renter vil utvikle seg. Erfaring fra tidligere tider med svingninger i økonomien er at vårt geografiske område er mindre berørt av svingninger enn de store byene i Norge. Store deler av vår kundemasse har sitt arbeid i offentlig sektor og i virksomheter som ikke er i direkte konkurranse med utlandet. Vi er også i et område hvor prisen på brukte boliger ligger godt under kostnadene med å oppføre nye boliger. Disse forholdene tilsier at vi ikke vil oppleve noen stor økonomisk nedgang i vårt område i 2014.

Styret vil takke bankens ansatte som yter mye for banken, og som er hyggelige og kompetente rådgivere for bankens kunder. Takk også til bankens tillitsvalgte for god innsats i 2013, og til kunder og andre samarbeidspartnere for den tillit dere har vist banken gjennom året.

Sauland, den 31.12.13 / 13.02.14

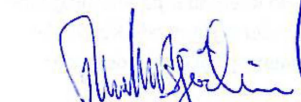

Torunn Hovde Kaasa
Styreleder

Godtfred Særsland
Styrets nestleder

Åsmund Groven

Leif Harald Langåsdaalen

Torjus F. Bolkesjø
Torjus Folsland Bolkesjø

Thor Bjørlin
Ansattes representant

Øivind Larsen
Banksjef

Hjartdal og Gransherad Sparebank

RESULTATREGNSKAP (i tusen kroner)	Noter	2013	2012
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		1.164	930
Renter og lign. innt. av utlån til og fordr. på kunder		93.877	93.894
Renter og lignende inntekter av sertifikater og obligasjoner		6.545	4.733
Andre renteinntekter og lignende inntekter		7	-
Sum renteinntekter og lignende inntekter		101.593	99.556
Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinst.		67	416
Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder		42.617	34.593
Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer		11.991	13.987
Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital	24	697	816
Andre rentekostnader og lignende kostnader	2	1.180	10
Sum rentekostnader og lignende kostnader		56.552	49.822
Netto rente og kredittprovisjonsinntekter		45.041	49.734
Inntekter av aksjer, andeler og verdipapirer med variabel avkastning		4.913	319
Inntekter av eierinteresser i tilknyttede selskaper		120	60
Sum utbytte og andre innt. av verdip. med var. Avkastning		5.033	379
Garantiprovisjoner		484	578
Andre gebyr og provisjonsinntekter		17.798	13.690
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	3	18.282	14.268
Andre gebyr og provisjonskostnader		2.647	2.272
Sum provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	4	2.647	2.272
Netto verdiendring og gevinst/tap på sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende vp		-69	1.128
Netto verdiendring og gevinst/tap på aksjer og andre verdipapirer med variabel avkastning		1.400	-2
Netto verdiendring og gev./tap på valuta og finansielle drivater		402	238
Sum netto verdiendring og gev./tap på valuta og verdipapirer som er omløpsmidler	5	1.733	1.364
Driftsinntekter faste eiendommer		206	185
Andre driftsinntekter		1	24
Sum andre driftsinntekter		207	210
Lønn		16.615	15.100
Pensjoner	6	1.546	1.738
Sosiale kostnader		2.844	2.850
Administrasjonskostnader		12.225	10.880
Sum lønn og generelle administrasjonskostnader	7, 8	33.229	30.568
Ordinære avskrivninger		623	689
Sum avskr. m.v. av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	9	623	689
Driftskostnader faste eiendommer		2.216	307
Andre driftskostnader		4.668	4.697
Sum andre driftskostnader	10	6.883	5.004
Tap på utlån		2.343	3.510
Sum tap på utlån, garantier m.v.	12	2.343	3.510
Nedskrivning/reversering av nedskrivning		158	-83
Gevinst/tap		-	-
Sum nedskr./reversering av nedskrivning og gev./tap på verdip. som er anl.m.		158	-83
Resultat av ordinær drift før skatt		24.728	23.829
Skatt på ordinært resultat	11	6.754	7.197
Resultat for regnskapsåret		17.974	16.632
Overført fra gavefond		-	0
Overført til/fra sparebankens fond		17.374	16.214
Overført til gaver og bruk av gavefond		600	600
Sum overføringer og disponeringer	25	17.974	16.814

Hjartdal og Gransherad Sparebank

EIENDELER (i tusen kroner)	Noter	2013	2012
Kontanter og fordringer på sentralbanker	15	38.593	43.568
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		14.236	12.804
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		-	-
Sum netto utlån og fordringer på kredittinstitusjoner		14.236	12.804
Kasse-/drifts- og brukskreditter		120.666	119.468
Byggelån		44.077	80.715
Nedbetalingslån		1.772.082	1.846.432
Sum utlån og fordringer på kunder, før nedskrivninger	12, 13	1.936.825	2.046.615
Individuelle nedskrivninger på utlån	12	-3.359	-3.625
Nedskrivninger på grupper av utlån	12	-7.472	-8.799
Sum netto utlån og fordringer på kunder		1.925.994	2.034.191
Overtatte eiendeler	16	2.643	2.643
Sertifikater og obligasjoner utstedt av det offentlige		23.444	2.961
Sertifikater og obligasjoner utstedt av andre		246.462	166.830
Sum sertifikater og obligasjoner	17	269.905	169.791
Aksjer, andeler og grunnfondsbevis		127.732	43.043
Sum aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning	18	127.732	43.043
Eierinteresser i andre tilknyttede selskaper		339	339
Sum eierinteresser i tilknyttede selskaper	19	339	339
Eierinteresser i andre konsernselskaper		5.000	-
Sum eierinteresser i konsernselskaper	19	5.000	-
Goodwill		-	-
Utsatt skattefordel	11	-	-
Andre immaterielle eiendeler		-	-
Sum immaterielle eiendeler		-	-
Maskiner, inventar og transportmidler		1.348	833
Bygninger og andre faste eiendommer		7.663	7.994
Sum varige driftsmidler	9	9.012	8.827
Andre eiendeler		731	583
Sum andre eiendeler		731	583
Opptjente ikke mottatte inntekter		6.711	5.513
Overfinansiering av pensjonsforpliktelser	6	4.581	4.112
Andre forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader		1.715	1.422
Sum forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		13.008	11.047
SUM EIENDELER		2.407.193	2.326.836

Hjartdal og Gransherad Sparebank

Gjeld og Egenkapital (i tusen kroner)	Noter	2013	2012
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		8.602	4.183
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		-	-
Sum gjeld til kredittinstitusjoner	20	8.602	4.183
Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid		1.791.408	1.601.991
Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid		43.632	42.277
Sum innskudd fra og gjeld til kunder	20, 21	1.835.039	1.644.268
Obligasjonsgjeld		303.531	434.960
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	22	303.531	434.960
Annen gjeld		10.235	11.052
Sum annen gjeld	23	10.235	11.052
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter		5.492	5.837
Utsatt skatt	11	1.470	1.063
Andre avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser		722	745
Sum avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser		2.191	1.809
Evigvarende ansvarlig lånekapital/fondsobligasjonslån		20.000	20.000
Sum ansvarlig lånekapital	22, 24	20.000	20.000
SUM GJELD		2.185.091	2.122.109
Sparebankens fond		222.002	204.628
Gavefond		100	100
Sum opptjent egenkapital	25, 26	222.102	204.728
SUM EGENKAPITAL		222.102	204.728
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		2.407.193	2.326.836
Poster utenom balansen			
Pantstillelse - verdipapirer deponert som sikkerhet for lån i Norges Bank	17, 18	120.687	113.130
Garantiansvar	14	153.954	127.528

I styret for Hjartdal og Gransherad Sparebank

Torunn Hovde Kaasa
Styreleder

Godtfred Særsland
Styrets nestleder

Leif Harald Langåsdalen

Torjus F. Bolkesjø
Torjus Folsland Bolkesjø

Øivind Larsen
Banksjef

Sauland, 31.12.2013 / 13.02.2013

Åsmund Grytven

Thor Bjørlin
Ansattes representant

Kontanstrømanalyse (i tusen kroner)	2013	2012
Resultat før skattekostnad	24.728	23.829
Periodens betalte skatt	-6.972	-7.518
Ordinære avskrivninger	623	689
Nedskrivning/reversering anleggsmidler	-158	83
Endring pensjoner	-469	-502
Endring utlån finansinstitusjoner (med bindingstid)	0	0
Endring utlån	108.197	-164.509
Endring gjeld til finansinstitusjoner	4.419	-65.334
Endring innskudd fra kunder	190.771	104.699
Endring i andre tidsavgrensingsposter og eiendeler	-2.800	-2.814
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	318.339	-111.376
Netto utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	-808	-695
Endring verdipapirer	-189.645	41.177
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-190.453	40.482
Innbetalinger ved opptak av annen gjeld (korts./langs.)	-131.428	85.119
Utbetaling av gaver fra gavefond	0	-250
Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter	-131.428	84.869
Netto kontantstrøm for perioden	-3.543	13.975
Kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	56.372	42.397
Kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	52.829	56.372
Denne består av:		
Kontanter og innskudd i Norges Bank	38.593	43.568
Innskudd i kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid	14.236	12.804

Generelle regnskapsprinsipper

GENERELT

Hjartdal og Gransherad Sparebanks årsregnskap for 2013 er utarbeidet i samsvar med regnskapsloven av 1998, forskrift om årsregnskap for banker samt god regnskapsskikk. Under enkelte noter er det inntatt ytterligere forklaring og henvisning til poster i resultatregnskap og balanse. Alle beløp i resultatregnskap, balanse og noter er i hele tusen kroner dersom ikke annet er oppgitt.

Utarbeidelse av konsernregnskap

Hjartdal og Gransherad Sparebank eier 100 % av datterselskapet Rallarparken Eiendom AS. Det er ikke utarbeidet konsernregnskap ettersom datterselskapet ikke har betydning for å bedømme konsernets stilling og resultat. I tillegg driver datterselskapet virksomhet som er vesentlig forskjellig fra virksomheten i Hjartdal og Gransherad Sparebank. Se også note 19.

Bruk av estimater

Ledelsen har brukt estimater og forutsetninger som har påvirket resultatregnskapet og verdsettelse av eiendeler og gjeld, samt usikre eiendeler og forpliktelser på balansedagen under utarbeidelse av regnskapet i henhold til god regnskapsskikk.

Periodisering av renter, provisjoner og gebyrer

Renter, provisjoner og gebyrer føres i resultatregnskapet etter hvert som disse blir opptjent som inntekter eller påløper som kostnader. Foretatte beregninger viser at etableringsgebyrer ikke overstiger kostnadene som oppstår ved etablering av det enkelte utlån. De periodiseres derfor ikke over lånets løpetid.

Inntektsføring/kostnadsføring

Forskuddsbetalte inntekter ved slutten av året blir periodisert og ført som gjeld i balansen. Opptjente, ikke betalte inntekter ved slutten av året blir inntektsført og ført som eiendel i balansen. På engasjementer der det blir gjort nedskrivninger for tap, blir renteinntekter resultatført ved anvendelse av effektiv rentemetode. Aksjeutbytte blir inntektsført i det året de blir utbetalt. Realisert kursgevinst/-tap resultatføres ifølge FIFU-prinsippet. Det vil si at den enkelte handel for vedkommende verdipapir reskontroføres og resultatføres separat. Kjøp og salg av verdipapirer blir bokført på oppgjørstidspunktet.

UTLÅN – BESKRIVELSER OG DEFINISJONER

Vurdering av utlån

Bankens utlån er vurdert til virkelig verdi på utbetalingstidspunktet. I etterfølgende perioder vurderes utlån til amortisert kost ved anvendelse av effektiv rentemetode. Amortisert kost er anskaffelseskost med fradrag for betalt avdrag på hovedstol samt eventuelle nedskrivninger for verdifall. Gebyr ved etablering av lån overstiger ikke kostnadene og inntektsføres løpende. Utlån vurdert til amortisert kost vil derfor være tilnærmet lik pålydende av lånene.

Boliglån overført til og formidlet til Eika Boligkreditt AS (EBK) er ikke balanseført. Den vesentlige risiko er vurdert å være overført til EBK, også for overførte lån som tidligere har vært på bankens balanse, og er derfor fraregnet.

Behandling av engasjementer som ikke er misligholdt

Banken foretar kvartalsvis vurdering av utlåns- og garantiporteføljen for både nærings- og personkunder. Engasjementer over 8,8 mill. kr vurderes særskilt. For engasjementene er det verdien av bankens sikkerhet, låntakers betalingsevne etc. som vurderes. Dersom gjennomgangen viser at tap kan påregnes, bokføres tapet i bankens regnskap som individuell nedskrivning.

Behandling av misligholdte engasjementer

Et lån anses som misligholdt når låntaker ikke har betalt forfalte terminer innen 90 dager etter terminforfall, eller når rammekreditter ikke er innekket som avtalt.

Ved mislighold vurderes kundens samlede engasjement. Låntakers tilbakebetalingsevne og sikkerheter avgjør om et tap må påregnes. Sikkerheten vurderes til antatt laveste realisasjonsverdi på beregningstidspunktet, med fradrag for salgskostnader. Dersom det foreligger objektive bevis på verdifall på bankens fordringer, føres dette som individuelle nedskrivninger.

Behandling av konstaterte tap

Ved mislighold over 90 dager, inntrådt konkurs, avvikling eller akkord, blir engasjementet vurdert med hensyn til sikkerhet og betalingsevne for å få oversikt over bankens risiko for tap. Ved objektive bevis på verdifall på engasjementet, behandles engasjementet normalt først som individuell nedskrivning. Engasjementet regnes som endelig tapt når konkurs eller akkord er stadfestet, tvangspant ikke har ført frem

eller som følge av rettskraftig dom eller inngått avtale. Beregnet verdifall på engasjementet føres da som konstatert tap, eventuelle individuelle nedskrivninger føres til inntekt. Endelig konstaterte tap fjernes fra bankens låneportefølje og fra individuelle nedskrivninger måneden etter at alle sikkerheter er realisert og det er konstatert at kunden ikke er søkegod.

Reversering av tidligere tapsavsatte engasjementer

Reversering av tidligere tapsavsatte engasjementer skal skje i den utstrekning tapet er redusert og objektivt kan knyttes til en hendelse inntruffet etter nedskrivningstidspunktet.

Behandling av nedskrivninger på grupper av utlån

Nedskrivning på grupper av utlån vil si nedskrivning uten at det enkelte tapsengasjement er identifisert. Nedskrivningen er basert på objektive bevis for verdifall i bankens låneportefølje ut fra bankens vurdering av risiko for manglende betalingsevne med grunnlag i beregninger med basis i erfaringstall, konjunkturrendringer, bransjeanalyser og andre forhold. Andre forhold kan være verdifall på fast eiendom ved økte markedsrenter, svikt i betjeningsevne ved markert renteoppgang eller nedbemanning på større arbeidsplasser.

Behandling av individuelle nedskrivninger på utlån

Vurdering av om det foreligger objektive bevis for verdifall skal foretas enkeltvis av alle utlån som anses som vesentlige. Utlån som er vurdert individuelt for nedskrivning og hvor nedskrivning er gjennomført skal ikke medtas i gruppevurdering av utlån. Banken fordeler sine utlån på PM – lån til personmarkedet og BM – lån til bedriftsmarkedet.

Rapportering av misligholdte låneengasjement

Rapportering av misligholdte lån skal ifølge myndighetenes krav rapporteres slik: Hvis kunden har ett eller flere misligholdte lån eller overtrekk på innskuddskonto, rapporteres kundens hele låneengasjement.

OVERTATTE EIENDELER

Overtatte eiendeler beholdes inntil verdien kan realiseres ved salg. Det antas at eiendelene kan selges i løpet av 2014. Eiendelene er nedskrevet til antatt salgsverdi. Eiendelene består av næringsbygg og en tomt.

FINANSIELLE INSTRUMENTER

Finansielle derivater

Banken benytter finansielle derivater for å kunne sikre eksponeringen mot renterisiko som oppstår gjennom bankens virksomhet. Slike avtaler omfatter rentebytteavtaler. Bankens finansielle derivater er definert som sikringsforretninger og effekten av disse blir vurdert i sammenheng med den sikrede post. Banken benytter ikke slike forretninger til spekulativ handel, men bare som del av bankens sikringsstrategi. Alle bankens derivatavtaler dekker også kravene til regnskapsmessig sikring. Siden alle finansielle derivater er klassifisert som sikringskontrakter, er de bokført til verdien ved inngåelsen, dvs. virkelig verdi lik null. Virkelig verdi på rapporteringstidspunktet er basert på verdianslag innhentet fra meglere og motparter. Virkelig verdi tilsvarer prisen en vil betale eller motta i markedet ved terminering av en kontrakt. Virkelig verdi av finansielle derivater benyttes kun til informasjon i note, se note 29.

Renteinstrumenter utenfor balansen

Resultatet av sikringsforretninger blir bokført parallelt med resultatet av den underliggende balanseposten som forretningen er inngått for. Inntekter og kostnader fra disse avtalene resultatføres netto.

Verdipapirer

Verdipapirbeholdningen spesifiseres og verddivurderes ved utløpet av hver regnskapsperiode (månedlig). Omløpsporteføljen (herunder handelsportefølje og ikke handelsportefølje) og anleggspportefølje verddivurderes etter forskjellige regler og hver for seg. Se note 17 og 18.

Obligasjoner og sertifikater

Banken har obligasjoner definert som andre omløpsmidler. Andre omløpsmidler er vurdert til den laveste verdi av anskaffelseskostnad og virkelig verdi. Obligasjonsbeholdningen er sammensatt i henhold til krav til avkastning og risiko og er en del av bankens likviditetsbuffer. Forvaltningen av obligasjonsporteføljen er satt ut til en profesjonell aktør, og forvalteren står også for fastsettelsen av virkelig verdi for enkelte obligasjonene og sertifikatene. Det benyttes priser notert i markedet. Når noterte priser ikke foreligger beregnes virkelig verdi ved hjelp av en spreadmatrise fra Verdipapirfondenes forening.

Aksjer og andeler

Aksjer og andeler er klassifisert som omløps- eller anleggsmidler. Omløpsmidler vurderes til den laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Grunnlag for virkelig verdi for børsnoterte aksjer som er

omløpsmidler, er børskurs på måletidspunktet. Grunnlag for virkelig verdi for ikke børsnoterte aksjer som er omløpsmidler eller anleggsmidler, er anskaffelseskost. Dersom virkelig verdi av aksjene klassifisert som anleggsmidler faller under anskaffelseskostnad, og verdifallet er vurdert ikke å være av forbigående karakter, nedskrives aksjene. Nedskrivningen reverseres i den utstrekning grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede.

VARIGE DRIFTSMIDLER OG IMMATERIELLE EIENDELER

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler vurderes i balansen til anskaffelseskostnad, fratrukket ordinære bedriftsøkonomiske avskrivninger og eventuelle nedskrivninger. Nedskrivninger foretas i den utstrekning gjenvinnbart beløp er lavere enn balanseført verdi. Det nedskrives til gjenvinnbart beløp. Sistnevnte er høyeste av salgsverdi og bruksverdi. Ordinære avskrivninger beregnes på grunnlag av eiendelens antatte økonomiske levetid og eventuell restverdi. Følgende lineære avskrivningssatser legges til grunn:

Forretningsbygg	2 %
Inventar og innredning	20 %
Kontormaskiner	20 %
EDB-utstyr	30 %

Pensjonsforpliktelser og pensjonskostnader

Hjartdal og Gransherad Sparebank følger Norsk Regnskapsstandard for pensjonskostnader. Pensjonskostnadene er gjenstand for årlig aktuarberegning. Pensjonskostnadene blir bokført under personalkostnader i resultatregnskapet. Differanse mellom beregnet påløpt forpliktelse og verdien av pensjonsmidlene, korrigert for avvik i estimater og effekt av endrede forutsetninger, føres i balansen enten som langsiktig gjeld (hvis negativ) eller som anleggsmiddel (hvis positiv). Forutsetningene som blir lagt til grunn for utregning av pensjonsforpliktelser, blir revurdert årlig i forkant av årlig aktuarberegning. Enkelte parametere er endret fra 2012 til 2013. Differanse mellom forpliktelsene ved begynnelse og slutt av et regnskapsår, føres i resultatregnskapet.

Selskapets ansatte har tidligere inngått i AFP ordningen for bank og finansnæringen. I forbindelse med omlegging av AFP ordningen er selskapets ansatte overført til ny felles AFP ordning. Ny AFP ordning anses som en ytelsesbasert flerforetaksordning. Forpliktelse knyttet til ytelsesbaserte flerforetaksordninger beregnes og avsettes i regnskapet, i den utstrekning administrator av ordningen er i stand til å foreta en beregning av selskapets andel av forpliktelsen i ordningen. Dersom administrator ikke er i stand til å foreta beregninger av forholdsmessig andel, behandles flerforetaksordningen som en innskuddsbasert ordning, med løpende kostnadsføring av betalt premie. For nærmere beskrivelse av effekten av endret AFP ordning se omtale i note 6.

SKATT

Skatter kostnadsføres når de påløper og er knyttet til det regnskapsmessige resultat før skatt. Netto utsatt skattefordel er per 31.12.2013 beregnet med 27 % (28 % per 31.12.2012) på grunnlag av midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller, som reverserer eller kan reversere i samme periode, er utlignet og nettoført. Årets skattekostnad omfatter betalbar skatt for inntektsåret og endringer i utsatt skatt og utsatt skattefordel. Eventuelle endringer i utsatt skatt og utsatt skattefordel vises som årets skattekostnad i resultatregnskapet sammen med betalbar skatt for inntektsåret. Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av forskjeller mellom rapporterte skattemessige og regnskapsmessige resultater som vil utlignes i fremtiden.

OMREGNINGSREGLER FOR VALUTA

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert til kursen pr 31.12.

LANGSIKTIG GJELD

Obligasjonsgjeld blir oppført til opptakskost. Opptakskost er pålydende med tillegg av overkurs eller fradrag for underkurs. Over-/underkursen inntektsføres eller kostnadsføres lineært som en justering til løpende renter over lånets løpetid.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømmer fra operasjonell drift av banken er definert som løpende renter fra utlåns- og innskuddsvirksomheten mot kunder, netto inn- og utbetalinger fra utlåns- og innskuddsvirksomheten, samt utbetalinger generert fra omkostninger knyttet til bankens ordinære virksomhet. Investeringsaktiviteter er definert som kontantstrømmer fra verdipapirtransaksjoner. I tillegg medtas kontantstrømmer knyttet til investeringer i driftsmidler og eiendommer. Finansieringsaktiviteter (funding) inneholder kontantstrømmer fra opptak og nedbetaling av obligasjonsgjeld og markedsinnlån.

Note 1 Finansiell risiko

Hjartdal og Gransherad Sparebank sitt rammeverk for risikostyring og kontroll definerer risikovilje og prinsipper for styring av risiko og kapital som bygger på Basel II regelverket. Banken er pålagt risikogjennomgang i henhold til kapitalkravsforskriften og internkontrollforskriften. Bankens resultatmål er en konkurransedyktig egenkapitalavkastning og resultatvekst. Risikostyringen skal bidra til at dette målet oppnås, både ved at forretningsmessige muligheter utnyttes, og at potensielt negative resultatutslag begrenses.

Det er utviklet rutiner og instruksjoner i forbindelse med risikogjennomgangen som skal sikre at risikofaktorene håndteres på en tilfredsstillende måte. Det overvåkes periodisk at risikohåndteringen etterleveres og fungerer som forutsatt.

Banken er eksponert for følgende risikoer; kredittrisiko, markedsrisiko, likviditetsrisiko og operasjonell risiko, i tillegg til bankens overordnede forretningsrisiko (herunder strategisk risiko). Risiko vurderes etter en skala med fire nivåer: lav, middels, høy og ikke klassifisert risiko.

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risiko for tap som skyldes at kunder/motparter ikke oppfyller sine betalingsforpliktelser overfor banken. Kredittrisiko vedrører alle fordringer på kunder/motparter, utlån, kreditter, garantier, uoppgjorte handler, ubenyttede kreditter, samt motpartsrisiko som oppstår gjennom derivater. Kredittrisiko avhenger av blant annet fordringens størrelse, tid for forfall, sannsynlighet for mislighold og eventuelle sikkerhetens verdi. Kredittap kan også oppstå som følge av operasjonelle feil. Kredittrisiko er bankens vesentligste risiko og består hovedsakelig av utlån.

Som sikkerhet for bankens utlånsportefølje benyttes i hovedsak:

- pant i fast eiendom
- registrerbart løsøre, landbruksløsøre og driftstilbehør
- fordringer og varelager
- kausjonister

Generelt kreves sikkerhet for alle typer lån, med unntak av lønnskottkreditt.

Risikovurdering

Banken foretar risikoklassifisering av alle engasjementer som en integrert del av bankens kredittvurdering og saksgangsprosess. Banken har definert 5 risikoklasser, A-E: A og B - lav risiko, C og D - moderat risiko og klasse E - høy risiko.

Bedriftsmarked

Ved vurdering av risiko innenfor bankens næringsengasjementer vektlegges følgende tre hovedkomponenter: Økonomi (45 %) - Sikkerhet (35 %) - Andre faktorer (20 %).

Komponenten økonomi er sammensatt av følgende nøkkeltall: Rentabilitet - Soliditet – Finansiering - Likviditet.

Andre faktorer er sammensatt av: Interne faktorer (50 %) - Eksterne faktorer (50 %).

Interne faktorer som vurderes skjønnsmessig er: Eier/ledelse/organisasjon - Økonomistyring/planlegging - Anlegg/lokalisering.

Eksterne faktorer som vurderes skjønnsmessig er: Bransje/produkter - Marked/konkurrenter – Kunde/leverandører.

Personmarked

Ved vurdering av risiko innenfor bankens personmarked vektlegges følgende tre hovedkomponenter: Økonomi (30 %) - Sikkerhet (50 %) - Andre faktorer (20 %).

Komponenten økonomi består av kundens Gjeldsgrad.

Andre faktorer er sammensatt av interne og eksterne faktorer.

Interne faktorer som vurderes skjønnsmessig er betalingsvilje, mens kredittsjekk mot eksterne betalingsanmerkninger brukes som eksterne faktorer.

Se note 12 for ytterligere opplysninger om tap på utlån etc.

Kredittrisiko styres gjennom bankens kredittstrategi. Det er utarbeidede kreditthåndbøker med policyer og rutiner samt administrativ fullmaktsstruktur for styring av kredittrisiko, herunder klargjøring av krav til dokumentasjon og betjeningsevne for kunder som innvilges kreditt, samt krav til sikkerhet i engasjementene. Risiko i porteføljen blir kontinuerlig overvåket for å avdekke sannsynlighet for mislighold og for å kalkulere tap dersom mislighold inntreffer.

Bankens kredittrisiko består hovedsakelig av små enkeltrisikoeer mot privat- og bedriftskundemarkedet. Etablert risikohåndtering skal sikre at kredittrisiko er i samsvar med bankens risikovilje. Modellen for gruppenedskrivning bygger på bankens historiske tapstall, bransjeinndeling av kundene, offentlige tilgjengelige konkurssannsynligheter og forventet restverdi på objektene.

Konsentrasjonsrisiko

Banken er ikke eksponert mot få, store næringskunder, med unntak av 2 større engasjement (mer enn 10 % av ansvarlig kapital). Eksponeringen er i forskjellige bransjer. Det største engasjementet er på 19,63 % av ansvarlig kapital per 31.12.2013.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risikoen for tap og gevinst forårsaket av endringer i markedsparametere som rente, valutakurser, aksje- eller råvarepriser. Markedsrisiko som banken står overfor er hovedsakelig renterisiko og inkluderer potensielle svingninger i verdien av fastrenteinstrumenter eller finansielle instrumenter knyttet til en markedsbenchmark (NIBOR flytende pengemarkedsrente) som følge av endringer i markedsrenter, og i fremtidige kontantstrømmer for finansielle instrumenter til flytende rente. Priserisiko kommer av endringer i markedspriser, enten forårsaket spesifikke faktorer knyttet til et individuelt finansielt instrument eller utsteder, eller faktorer som påvirker alle instrumenter handlet i et marked. Dette kan for eksempel omhandle endringer i priser eller volatilitet på aksjer. Rentepapirer er eksponert for denne risikoen.

Det vesentligste av markedsrisiko relaterer seg til verdipapirmarkedet representert ved egne verdipapirbeholdninger. Hovedtyngden av bankens portefølje er plassert i likvide obligasjoner med begrenset risiko for store fall i markedsverdi. Obligasjonsporteføljen er forvaltet av Eika Forvaltning AS som har spesialkompetanse innen området. Forvaltningen er underlagt rapporterings- og posisjonsrammer fastlagt av styrene i selskapene. Rammene skal begrense risikoen, og disse rammene gjennomgås minst én gang i året.

Banken benytter følgende sikringsinstrumenter:

Rentebytteavtaler (renteswapper) – avtaler om å bytte rentebetingelser for et bestemt nominelt beløp over et bestemt antall perioder. Formålet med bruk av rentebytteavtaler er å sikre fremtidige rentevilkår eller motvirke effekten av kurssvingninger.

Aksjer i datterselskaper, tilknyttede selskaper og strategiske plasseringer er ikke en del av priserisikoen på aksjer, men inngår i strategisk risiko og eierrisiko.

Banken er også eksponert for renterisiko knyttet til tap av rentenetto. Ulik rentebinding og referanserenter på utlån og innlån gir utslag på rentenetto i banken. Renterisiko reduseres ved at innlån og utlån i høy grad tilpasses samme rentebetingelser.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken ikke klarer å innfri sine forpliktelser ved forfall uten at det oppstår store kostnader i form av dyr refinansiering eller behov for realisering av eiendeler. Bankens eksponering for likviditetsrisiko er hovedsakelig knyttet til finansiering i kapitalmarkedet og tap av innskudd.

Styring av likviditetsrisiko skjer gjennom fastsettelse av rammer for finansieringsstruktur, krav til spredning på instrumenter, markeder og løpetider, samt etablering av beredskapsfasiliteter.

Operasjonell risiko

Bankens operasjonelle risiko er risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser, samt juridisk risiko. Denne type risiko og tapskilder ligger i den løpende driften av banken. Banken har utarbeidet policyer, rutinebeskrivelser, fullmaktstrukturer,

mv, og dette, sammen med veldefinerte og klare ansvarsforhold, er tiltak som reduserer den operasjonelle risikoen. Det er videre tegnet hensiktsmessige forsikringsordninger, samt utarbeidet relevante beredskapsplaner for å håndtere kritesituasjoner.

Strategisk risiko

Risiko for at banken ikke skal "overleve". Den fundamentale risiko for styret og toppledelsen. Risiko for at verdiene av gjeld og eiendeler endres på grunn av faktorer i markedet. Dette fordrer en kontinuerlig vurdering av konkurransesituasjonen, bankens produkter og endringer i bankens rammevilkår.

Forretningsrisiko

Risiko for uventede inntektssvingninger ut fra andre forhold enn kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Banken har ikke inngått kontrakter i 2013 som det ikke er opplyst om i regnskapet.

Note 2 Avgift til Bankenes sikringsfond

Avgift til Bankenes Sikringsfond	2013	2012
Sum	1.180	0

Sparebankloven pålegger alle sparebanker å være medlem av Bankenes sikringsfond. Fondets formål er å sikre at norske banker til enhver tid kan oppfylle sine forpliktelser. Bankenes sikringsfond plikter å dekke tap inntil 2 mill. kr som en innskyter har i en bank som er medlem av Bankenes sikringsfond. Avgiften til Bankenes Sikringsfond skal inngå i linjen Andre rentekostnader og lignende rentekostnader i resultatregnskapet.

Bankene har ikke stillet garanti overfor Bankenes sikringsfondet i 2013 og 2012. Det er betalt full avgift i 2013. Det skal også betales full avgift for 2014, beregnet til 1,3 millioner kroner.

Note 3 Spesifikasjon av provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester

Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	2013	2012
Provisjonsinntekt fra EBK	6.851	3.226
Garantiprovisjon	484	578
Betalingsformidling	4.520	4.599
Verdipapirforvaltning og -omsetning	445	358
Provisjon ved salg av forsikring	4.715	4.356
Andre provisjons- og gebyrinntekter	1.267	1.151
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	18.282	14.268

Note 4 Spesifikasjon av gebyr- og andre provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester

Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	2013	2012
Transaksjonsavgifter og lignende	2.238	1.865
Andre provisjonskostnader	138	116
Betalingsformidling, interbankgebyrer	271	291
Sum provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	2.647	2.272

Note 5 Spesifikasjon av netto verdiendring og gevinst/-tap på valuta og verdipapirer som er omløpsmidler

Netto gevinst/-tap på valuta og verdipapirer	2013	2012
Kursgevinst ved oms. av obligasjoner	351	682
Kurstap ved oms. av obligasjoner	-164	-209
Kursregulering obligasjoner	-256	655
Netto gevinst/-tap obligasjoner	-69	1.128
Kursgevinst ved omsetning av aksjer og andeler	1.601	0
Kurstap ved oms. av aksjer og andeler	0	0
Kursregulering aksjer og andeler	-201	-2
Netto gevinst/-tap aksjer og andeler	1.400	-2
Kurstap-/gevinst+ fra finansielle derivater og valuta	402	238
Sum netto gevinst/-tap på valuta og verdipapirer	1.733	1.364

Note 6 Pensjoner

Ifølge Norsk Regnskaps Standard, blir pensjonskostnadene registrert når de påløper og fordelt/periodisert systematisk over opptjeningsperioden. De aktuarmessige beregningene for regnskapsårene 2013 og 2012 (grunnlag for estimerte verdier), i henhold til standarden, er utført på basis av balansesituasjonen 01.01.2013. Rapporteringen omfatter pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser.

For de sikrede ordningene er bankens pensjonsmidler med tillegg av ikke resultatførte estimatavvik, større enn pensjonsforpliktelsene både i 2013 og 2012. Overfinansieringen balanseføres som langsiktig fordring. Pensjonsforpliktelsene knyttet til underfinansierte ordninger er balanseført som langsiktig gjeld.

Pensjonsmidler

Ved verdsettelse av pensjonsmidlene, som inkluderer ordinært pensjonspremiefond, premiereserve, andel av tilleggsavsetninger og kursreserve, benyttes estimert verdi ved regnskapsavslutningen. Denne estimerte verdi korrigeres hvert år i samsvar med oppgave fra livsforsikringsselskapet over pensjonsmidlenes flytteverdi.

Pensjonsforpliktelser

Ved måling av nåverdien av påløpte pensjonsforpliktelser benyttes estimert forpliktelse ved regnskapsavslutningen. Estimert påløpt pensjonsforpliktelse korrigeres hvert år i samsvar med aktuarberegnet oppgave fra livsforsikringsselskapet. Forutsetningene er endret fra foregående år når det gjelder avkastning, diskonteringsrente, årlig lønnsvekst, regulering av pensjoner under utbetaling og forventet G-regulering. Endringene er i samsvar med anbefalinger fra NRS.

Pensjonsforpliktelser som dekkes over drift (usikrede ytelser)

Gammel AFP ordning ble i februar 2010 vedtatt avvirket og det var kun mulig å gå av etter den gamle ordningen fram til 31.12.2010. En gjenværende avsetning gjelder selskapets egenandel for personer som er førtidspensjonert i den gamle ordningen. Som erstatning for den gamle AFP-ordningen er det etablert en ny AFP-ordning. Den nye AFP-ordningen er, i motsetning til den gamle, ikke en førtidspensjonsordning, men en ordning som gir et livslangt tillegg på den ordinære pensjonen. De ansatte kan velge å ta ut den nye AFP-ordningen fra og med fylte 62 år, også ved siden av å stå i jobb, og den gir ytterligere opptjening ved arbeid fram til 67 år. Den nye AFP-ordningen er en ytelsesbasert flerforetakspensjonsordning, og finansieres gjennom premier som fastsettes som en prosent av lønn. Foreløpig foreligger ingen pålitelig måling og allokering av forpliktelse og midler i ordningen. Regnskapsmessig blir ordningen behandlet som en innskuddsbasert pensjonsordning hvor premiebetalingen kostnadsføres løpende, og ingen avsetninger foretas i regnskapet. Det er ikke fondsoppbygging i ordningen og det forventes at premienivået vil øke for de kommende årene.

Økonomiske forutsetninger	2013	2012
Diskonteringsrente	4,10 %	4,20 %
Forventet avkastning på midlene	4,40 %	3,60 %
Lønnsvekst	3,75 %	3,25 %
Regulering av løpende pensjon	0,00 %	0,00 %
Regulering av oppsatt pensjon	3,50 %	3,00 %
Arbeidsgiveravgift	14,10 %	14,10 %

Levetiden er beregnet i livsforsikringselskapens tabell K 2013.

Pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser

Kollektiv pensjonsforsikring:	31.12.2013	31.12.2012	Endring
Nåverdien av påløpte pensjonsforpliktelser	(15.606)	(11.507)	(4.099)
Virkelig verdi av pensjonsmidler	15.410	13.464	1.946
Netto pensjonsforpliktelse før arb.giveravgift og estimatavvik	(196)	1.957	(2.153)
Arbeidsgiveravgift	(482)	(304)	(178)
Over-/ (under)finansiering	(678)	1.653	(2.331)
Planavvik fordelt til senere år	5.259	2.459	2.800
Netto overfinansiert avtale	4.581	4.112	469

Årets pensjonskostnad:

	2013
Kostnadsført til kollektiv pensjonsordning	1.009
Kostnadsført ny AFP-ordning	170
Kostnadsført innskuddsbasert ordning	252
Forsikringsdekning uten fripolise	115
	1.546

Pensjonsforpliktelser som er forsikringsmessig dekket (sikrede ytelser)

Banken har en kollektiv ytelsesordning som er dekket gjennom Storebrand. Det er pr. 31.12.2013 knyttet 22 ansatte og 3 pensjonister til ordningen. Avtalen er lukket for nyansatte etter 01.06.2008. Avtalen er i samsvar med Lov om foretakspensjon av 24. mars 2000. Ansatte med minst 20 % stilling har rett til tilleggspensjon fra fylte 67 år. Pensjonsordningen sikrer de ansatte, inklusive ytelsene fra Folketrygden, 70 % av lønn ved fratredelse i banken.

Pensjonsordningen behandles i henhold til Norsk Regnskaps Standard for pensjonskostnader og er gjenstand for aktuarberegning av pensjonsmidler og nåverdi av pensjonsforpliktelse. I henhold til denne standarden skal pensjonsordningen behandles som en ytelsesplan.

Banken har også en innskuddsbasert pensjonsavtale som dekker kravene til obligatorisk tjenstepensjon (OTP). Ordningen innebærer ingen forpliktelse for banken utover en andel av lønn som hvert år må innbetales. OTP-ordningen dekker alle som ble ansatt etter 01.06.2008. Dette gjelder pr. 31.12.2013 10 ansatte.

Note 7 Spesifikasjon av lønn og generelle administrasjonskostnader

Lønn og generelle administrasjonskostnader		
	2013	2012
Lønn til ansatte	16.177	14.673
Honorar til styre og tillitsmenn	438	428
Pensjoner	1.546	1.737
Arbeidsgiveravgift	2.164	1.930
Kurs, velferd, øvrige personalutgifter	680	920
Kontorrekvisita, blanketter, trykksaker	662	643
Telefon, porto, frakt	527	544
Reklame, annonser, markedsføring	1.571	1.406
Diett, reiser, øvrige utgifter	206	307
Innleie vikarbyrå og eksterne tjenester	576	369
EDB-kostnader	8.383	7.248
Øvrige kostnader	299	363
Sum lønn og generelle administrasjonskostnader	33.229	30.568
Antall årsverk pr 31.12.	29,1	27,2
Gjennomsnittlig antall årsverk i året	28,2	26,9

Note 8 Ytelser og lån til ledende personer m.v.

		Lønn og honorarer	Pensjons-ordning	Annen godtgjørelse	Lån
Ledende ansatte					
Øivind Larsen	Banksjef	1.019	168	164	1.500
Sum		1.019	168	164	1.500
Styre					
Torunn Howde Kaasa	Styreleder	77			715
Torjus Folsland Bolkesjø	Styremedlem	60			0
Godtfred Særsland	Styremedlem	60			0
Leif Harald Langåsdaalen	Styremedlem	50			567
Åsmund Groven	Styremedlem	65			0
Thor Bjørlin	Ansattes repr.	50			1.300
Sum		362	0	0	2.582
Kontrollkomite					
Ingeborg Fogt Bergy	Leder	25			0
Olav Våle		12			386
Johannes Asland		12			1.705
Sum		49	0	0	2.091
Forstanderskap					
Harald Nisi	Leder	3			0
Øvrige medlemmer		14			11.011
Sum		17	0	0	11.011
Ansatte		14.619		637	30.254

Lån til ansatte er gitt etter særskilte regler vedtatt av styret, og ytes til subsidiert rente. Beregnet rentesubsidiering, er differansen mellom lånerente og myndighetenes normrente. Differansen, kr 15.977,- for 2013, er grunnlag for fordelsbeskatning av ansatte. Beløpet er ikke ført som kostnad, men reduserer bankens renteinntekter tilsvarende. Lånene er gitt til en rente som tilsvarer bankens gjennomsnittlige fundingkostnad. Lånene er sikret med pant i fast eiendom. Lån til banksjef følger samme vilkår som øvrige ansatte. Lån til banksjef forfaller i 2022.

Lån, garantier og sikkerhetsstillelser til tillitsvalgte er gitt etter samme vilkår som for bankens øvrige kunder, og er sikret i henhold til bestemmelsene for slike lån og garantier. Det er samme vilkår for lån til styrets leder. Lån til styrets leder forfaller i 2021. Banken hadde i 2013 ingen transaksjoner med nærstående parter utover overnevnte transaksjoner. Selskapet benytter ikke aksjeverdibaserte godtgjørelser til ansatte eller tillitsvalgte.

OTP – Obligatorisk tjenestepensjon er pliktig. Banken har pensjonsordning som tilfredsstillende kravene. Det ikke avtalt noen form for opphørsvederlag eller lignende, verken til banksjef eller til styrets leder. Bankens bonusordning skal være motiverende og stimulere til å nå bankens fastsatte mål. Banksjef er med i bankens bonusordning med samme vilkår som for bankens øvrige ansatte.

Note 9 Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler

	Bygning		Fritids		Maskiner,	
	Hjartdal	Tomt Hjartdal	eiendom	Sum bygg	innredning, inventar	Sum
Kostpris 01.01.2013	7.354	96	6.003	13.453	5.786	19.239
Tilgang				-	808	808
Kostpris 31.12.2013	7.354	96	6.003	13.453	6.595	20.048
Akkumulerte avskrivninger 01.01.2013	4.662		798	5.460	4.953	10.413
Ordinære avskrivninger	211	-	120	330	293	623
Akkumulerte avskrivninger 31.12.2013	4.873	-	918	5.790	5.246	11.036
Bokført verdi 31.12.2013	2.481	96	5.085	7.663	1.349	9.012

Deler av bankens bygg i Hjartdal blir leid ut til Hjartdal og Gransherad Rekneskapskontor AS. Utleieareal er 150 m2 og leieinntekter for 2013 er kr 73.753.

Banken har en leieavtale med Cowardgården KS for avdelingen i Storgt. 30 på Notodden. Leieavtalen er fra 1999 og ble fornyet for 5 år i 2012. Leien består av husleie som utgjør kr 735.812 for 2013 og felleskostnader som utgjør kr 105.212. Bankens avdeling på Kongsberg tegnet i 2011 leieavtale med PK Eiendom AS. Bankens nye lokaler er i Chr. Augustgate 2 / 17. maigata. Avtalen er gjeldende fra 01.10.11 og løper til 31.08.2021. I 2013 har kontoret på Kongsberg betalt kr 256.138 i leie og kr 79.807 i felleskostnader.

Note 10 Spesifikasjon av andre driftskostnader

Andre driftskostnader	2013	2012
Driftskostnader faste eiendommer	2.116	307
Leie av lokaler	1.177	1.121
Leie av maskiner, inventar og transportmidler	3	10
Maskiner, inventar og transportmidler	444	380
Overtatte eiendeler	114	122
Revisjonshonorar	498	443
Forsikringer	244	76
Eksterne tjenester utenom ordinær forretningsdrift	138	56
Utgifter leide lokaler	130	147
Andre ordinære tap	68	16
Øvrige kostnader	1.951	2.326
Sum andre driftskostnader	6.883	5.004
<u>Spesifikasjon av revisjonshonorar:</u>		
Lovpålagt revisjon	295	308
Attestasjon	72	24
Skatterådgivning	7	2
Andre tjenester utenfor revisjon	24	20
Sum revisjonshonorar ekskl. mva	398	354

Note 11 Skattekostnad**Skattekostnaden består av:**

Betalbar skatt: 28 % av skattemessig resultat. For mye eller for lite avsatt betalbar skatt ved fjorårets ligning. Utsatt skatt/utsatt skattefordel: Knyttes til periodisering av skatt på inntekts- og kostnadsposter hvor den regnskapsmessige periodiseringen avviker fra den skattemessige. Formuesskatt blir beregnet med 0,3 % av skattepliktig formue.

Andre skattebegrep:

Resultatforskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige resultat deles i:

Permanente forskjeller: Ikke fradragsberettigede kostnader, skattefrie inntekter.

Midlertidige forskjeller: Forskjeller mellom regnskap og skattemessige periodiseringer som skal reverseres i senere perioder fordi det er det samme beløp som samlet skal komme til fradrag eller som skal inntektsføres over tid.

Beregning av skattekostnad		2013
Resultat før skattekostnad		24.728
a. Permanente forskjeller:		
Ikke fradragsberettigede kostnader	1.073	
Ikke skattepliktige inntekter	-4.927	-3.854
b. Endring midlertidige forskjeller:		
Årets skattegrunnlag		-747
Årets skattegrunnlag		20.127
Betalbar inntektskatt (skattesats 28%)		5.635
Resultatført/avsatt slik:		
Inntektskatt		5.635
Formuesskatt		660
For lite betalt skatt 2012		39
Ikke refunderbar kildeskatt		13
Endring utsatt skatt før endring av skattesats for 2014		462
Effekt på endring i utsatt skatt av endring i skattesats		-54
Sum kostnadsført skatt i resultatregnskapet		6.754

Oversikt over midlertidige forskjeller	2012	2013	Endring
Midlertidige forskjeller pr 31.12.			
Varige driftsmidler	-393	-115	-278
Sikret pensjonsordning	4.112	4.581	-469
Obligasjoner	76	977	-902
Førtidsordning	-	-	-
Grunnlag utsatt skatt	3.795	5.444	-1.649
Bokført utsatt skatt før endr. skattesats	1.063	1.524	-462
Endring i skattesats fra 28 % til 27 %		-54	
Sum bokført utsatt skatt	1.063	1.470	

Note 12 Tap på utlån, garantier m.v.**KLASSIFISERING**

Kredittkvaliteten håndteres ved at banken benytter sine interne retningslinjer for kreditt-ratinger. Tabellen nedenfor viser den akkumulerte (økonomi og sikkerhet) kredittkvaliteten for utlånsrelaterte eiendeler.

Personmarkedet	Brutto utlån		Ubenyttede trekkrettigheter		Garantier		Individuelle nedskrivninger	
	Risikoklasser		Risikoklasser		Risikoklasser		Risikoklasser	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012
A Lav risiko	80.369	84.160	9.447	7.042	97.801	81.957	-	-
B	482.490	531.382	28.317	25.453	959	842	16	32
C Normal risiko	645.099	671.730	18.438	3.278	502	488	18	20
D	163.553	169.878	3.388	3.036	152	75	500	684
E Høy risiko	16.999	16.888	901	94	-	-	449	120
Ikke klassifisert	1.057	1.625	332	336	75	75	-	-
Totalt	1.389.567	1.475.663	60.823	39.239	99.489	83.437	983	856

Bedriftsmarkedet	Brutto utlån		Ubenyttede trekkrettigheter		Garantier		Individuelle nedskrivninger	
	Risikoklasser		Risikoklasser		Risikoklasser		Risikoklasser	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012
A Lav risiko	103.850	83.532	7.618	1.498	15.999	4.608	-	-
B	159.872	156.037	23.403	20.697	23.568	15.594	-	-
C Normal risiko	222.727	227.848	10.216	20.925	10.106	14.475	337	100
D	55.369	97.148	1.042	10.133	4.525	8.999	514	932
E Høy risiko	5.012	6.011	890	884	192	340	1.525	1.737
Ikke klassifisert	428	376	283	506	75	75	-	-
Totalt	547.258	570.952	43.452	54.643	54.465	44.091	2.376	2.769

Lån til personmarkedet

Antatte forventede tap i personmarkedet antas å være marginale i forhold til renteinntektene.

Lån til bedriftsmarkedet

For risikoklasse A, B og C vil forventede tap i forhold til renteinntektene være marginale. Under risikoklasse D og E er sannsynligheten for tap noe større, men forventes å være betydelig mindre enn gruppens renteinntekter.

Spesifikasjon av utlånsporteføljen	2013	2012
Offentlig forvaltning	0	0
Lønnstakere o.l.	1.389.567	1.475.663
Næringskunder	547.258	570.952
Sum utlån og fordringer på kunder, før nedskrivninger	1.936.825	2.046.615
Utlånsportefølje hos Eika Boligkreditt	1.048.432	833.764
Brutto utlån inkl. Eika Boligkreditt	2.985.257	2.880.379

Alle lån i EBK ligger innenfor 60 % av forsvarlig verdigrunnlag, altså i godt sikrede boliglån. Gjennomsnittlig belåningsgrad for porteføljen er 48,7 % pr. 31.12.2013. Restrisiko knyttet til lån formidlet til EBK er etter bankens vurdering begrenset. Bankens utlån gjennom EBK gjelder i all vesentlighet nye lån eller refinansiering, og disse har i all vesentlighet ikke vært bokført på bankens balanse. Siden lån formidlet til EBK utelukkende er godt sikrede lån, forventer banken lav misligholdssannsynlighet samt at volumet på lån som tas tilbake til egen balanse ikke vil være vesentlig for bankens likviditet. Forutsatt 1 % mislighold i porteføljen, vil dette utgjøre kr. 10,5 mill. i tilbakeførte utlån. Bankens har overtatt misligholdte lån for 0,6 mill. kroner fra Eika Boligkreditt i 2013.

Individuelle nedskrivninger på utlån	2013	2012
Individuelle nedskrivninger 01.01.	3.626	5.035
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individuell nedskrivning	-3.065	-4.017
Økte individuelle nedskrivninger i perioden	1.289	2.671
Nye individuelle nedskrivninger i perioden	2.123	717
Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden	-613	-779
Individuelle nedskrivninger 31.12.	3.359	3.626

Nedskrivninger på grupper av utlån	2013	2012
Nedskrivninger på grupper av utlån 01.01.	8.799	8.461
Periodens nedskrivninger på grupper av utlån	-1.327	338
Nedskrivninger på grupper av utlån 31.12.	7.472	8.799

Generelle vurderinger

Bankens generelle anslag for forventet tapsnivå er basert på bokført tap de siste årene, låneporteføljens sektorfordeling, forventninger om utviklingen for norsk økonomi, påvirkning fra utlandet samt lokale markedsforhold.

Tapskostnader utlån/garantier	2013	2012
Periodens endring i individuelle nedskrivninger på utlån	-266	-1.410
Periodens endring i gruppeavsetninger	-1.327	338
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	3.017	4.017
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere ikke er foretatt individuelle nedskrivninger	1.029	784
Periodens inngang på tidligere perioders konstaterte tap	-110	-219
Periodens tapskostnader	2.343	3.510

Misligholdte lån	2013	2012	2011	2010	2009
Misligholdte engasjement	13.207	14.251	20.016	24.773	9.532
Individuelle nedskrivninger	-2.047	-1.381	-4.151	-4.561	-1.247
Netto misligholdte lån i alt	11.160	12.870	15.865	20.212	8.285

Øvrige tapsutsatte lån	2013	2012	2011	2010	2009
Tapsutsatte lån, ikke misligholdt	16.001	12.713	14.248	6.404	26.782
Individuelle nedskrivninger	-1.312	-2.244	-884	-1.570	-5.612
Netto øvrige tapsutsatte lån i alt	14.689	10.469	13.364	4.834	21.170

Misligholdte lån fordelt på sektor og næring	2013	2012
Personmarked	10.423	12.357
Næringssektor fordelt:		
Industriproduksjon	0	1.538
Bygg og anlegg	167	208
Varehandel, hotell/restaurant	2.088	148
Transport, lagring	0	0
Finans, eiendom, forretningsmessige tjenester	529	0
Sosial og privat tjenesteyting	0	0
Misligholdte lån i alt	13.207	14.251

Øvrige tapsutsatte lån fordelt på sektor og næring	2013	2012
Personmarked	2.524	2.709
Næringssektor fordelt:		
Bygg og anlegg	10.199	3.667
Varehandel, hotell/restaurant	2.691	5.733
Finans, eiendom, forretningsmessige tjenester	0	0
Sosial og privat tjenesteyting	587	604
Øvrige tapsutsatte lån i alt	16.001	12.713

Misligholdte lån er i hovedsak på lån med sikkerhet i fast eiendom som ikke er nedskrevet.

Individuelle nedskrivninger på utlån fordelt på person / næring	2013	2012
Personmarkedet	983	856
Næringssektor fordelt:		
Industriproduksjon	0	650
Bygg og anlegg	648	304
Varehandel, hotell/restaurant	1.609	1.689
Finans, eiendom, forretningsmessige tjenester	119	126
Sosial og privat tjenesteyting	0	0
Individuelle nedskrivninger på utlån i alt	3.359	3.625

Maks kreditteksponering	Brutto utlån		Ubenyttede trekkrettigheter		Garantier		Individuelle nedskrivninger		Maks kreditt-eksponering	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Potensiell eksponering på utlån										
Offentlig forvaltning	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lønnstakere o.l.	1.389.567	1.475.663	43.452	39.270	109.973	83.437	983	856	1.542.009	1.597.514
Næringssektor fordelt:										
Jordbruk, skogbruk, fiske	19.776	25.698	5.212	5.626	742	992			25.730	32.316
Industriproduksjon	85.136	93.378	3.005	5.757	2.519	2.740		650	90.659	101.225
Bygg og anlegg	75.665	76.909	18.039	15.662	11.638	9.332	648	304	104.693	101.600
Varehandel, hotell/restaurant	44.594	44.506	24.109	15.841	13.177	13.287	1.609	1.689	80.271	71.945
Transport, lagring	4.395	4.836	552	1.654	1.772	11.373			6.719	17.863
Finans, eiendom, forretningsmessige tjenester	295.067	295.247	5.367	7.648	13.595	5.563	119	126	313.910	308.332
Sosial og privat tjenesteyting	22.626	30.379	4.510	2.424	539	804	0	0	27.675	33.607
Sum	1.936.825	2.046.615	104.245	93.882	153.954	127.528	3.359	3.625	2.191.665	2.264.400

Maks kreditteksponering består av utlån til kunder, ubenyttede trekkrettigheter samt garantier. Garantiansvar til Eika Boligkreditt er klassifisert som eksponering mot lønnstakere o.l. For garantier henvises til note 14.

Banken benytter sikkerheter for å redusere risiko avhengig av marked og type transaksjoner. Sikkerheter kan for eksempel være fysiske sikkerheter eller garantier. Fysisk sikkerhet skal som hovedregel være forsikret, og kan for eksempel være bygninger, boliger eller varelager. Ved vurdering av sikkerhetens verdi legges til grunn en forutsetning om fortsatt drift. Unntak fra dette gjelder i situasjoner hvor det er foretatt nedskrivninger.

Banken har ingen nedskrivninger for tap på utlån og fordringer på kredittinstitusjoner verken i 2013 eller i 2012.

Aldersfordeling på forfalte, men ikke nedskrevne utlån 31.12.2013						Sum forfalte
	0 - 30 dg	31 - 90 dg	91 - 180 dg	180 - 360 dg	Over 360 dg	utlån
Personmarked	10.095	1.857	7.577	1.096	547	21.172
Bedriftsmarked	3.507	106	-	1.444	150	5.207
Sum	13.602	1.963	7.577	2.540	697	26.379

Aldersfordeling på forfalte, men ikke nedskrevne utlån 31.12.2012						Sum forfalte
	0 - 30 dg	31 - 90 dg	91 - 180 dg	180 - 360 dg	Over 360 dg	utlån
Personmarked	12.505	4.321	1.787	3.827	5.634	28.074
Bedriftsmarked	10.986	-	-	148	-	11.134
Sum	23.491	4.321	1.787	3.975	5.634	39.208

Misligholdte lån inngår i løpetidsbåndene over 90 dager.

Resultatførte renter på lån som er nedskrevet

Renter på lån som er nedskrevet er for 2013 resultatført med 0,6 mill. kroner.

Metoder for å fastsette virkelig verdi på utlån

Utlån er vurdert til amortisert kost. Bankens utlån kan hovedsakelig ikke omsettes i et aktivt marked. Bankens risikopåslag på utlånene endres kun ved større endringer i markedsf forholdene. Slike utlån anses i hovedsak å ha flytende rentebetingelser. Bankens kreditt-påslag for disse utlån er ikke endret ved årets slutt. Samme margin ville bli lagt til grunn for nye utlån på balansedagen. Balanseført verdi av lån med flytende rentebetingelser anses derfor som beste estimat på virkelig verdi.

Beregning av virkelig verdi for utlån med fast rente, kan foretas for sammenligningsformål gjennom bruk av verdsettelsesteknikker der forventede fremtidige kontantstrømmer neddiskonteres til nåverdier. Forskjellen mellom bokført verdi og beregnet virkelig verdi er vurdert som uvesentlig, og utlån med fast rente er derfor balanseført til amortisert kost.

Note 13 Fordeling av utlån og fordringer på kunder på geografiske områder

Utlån	2013		2012	
	Beløp	%	Beløp	%
Hjartdal Kommune	268.930	13,9	281.401	13,7
Notodden Kommune	1.103.415	57,0	1.192.952	58,3
Kongsberg Kommune	211.841	10,9	211.650	10,3
Oslo og Akershus	125.998	6,5	141.262	6,9
Resten av landet	226.641	11,7	219.350	10,7
Brutto utlån	1.936.825	100,0	2.046.615	100,0

Note 14 Garantiansvar og forpliktelser

Garantiansvar	2013	2012
Betalingsgarantier	21.176	31.511
Kontraktsgarantier	22.466	12.640
Lånegarantier	0	0
Skattegarantier	1.050	650
Andre garantier	1.510	1.421
Samlet garantiansvar overfor kunder	46.203	46.222
Garanti overfor Eika Boligkreditt	107.751	81.306
Sum garantiansvar	153.954	127.528

Banken stiller garanti for lån som våre kunder har i Eika Boligkreditt (EBK). EBK har som kriterium at lånet er innenfor 60 % av panteobjektet. Bankens kunder har pr 31.12.13 lån for 1.048,4 mill. kroner hos EBK.

Garantibeløpet overfor EBK er tredelt:

Tapsgaranti: Den delen av lånet som overstiger 50 % av sikkerhetsstillelsen. For lån som overstiger 50 % av sikkerhetsstillelsen skal garantien være på minimum kr 25 000 pr lån. Garantien gjelder i 6 år fra dato for rettsvern.

Saksgaranti: Gjelder for hele lånebeløpet fra banken anmoder om utbetaling til pantesikkerheter har oppnådd rettsvern.

En samlet garanti på 1 % av pålydende av lån i EBK som er gitt kunder av Eika-banker.

EBK har ytterligere rett til å motregne eventuelle tap i bankens provisjon for kundebehandling i en periode på inntil 3 år.

Garantier til Eika Boligkreditt AS (i hele tusen)	2013	2012
Total andel av garantiramme	10.484	8.338
Saksgaranti	7.975	3.418
Tapsgaranti	89.292	69.550
Garantiprovisjon	-	-
Sum garantiansvar Eika Boligkreditt	107.751	81.306

Banken har en likviditetsforpliktelse mot EBK. EBK har i sin risikostrategi krav om at overskuddslikviditeten minst skal dekke 75 % av likviditetsbehovet de nærmeste 12 måneder. I tillegg skal EBK's overskuddslikviditet være minst 6 % av innlånsvolumet. Likviditetsforpliktelsen er inngått i en Avtale om kjøp av OMF (Note Purchase agreement). Forpliktelsen om kjøp av OMF fra EBK utløses kun hvis markedssituasjonen er slik at EBK ikke kan finansiere likviditetsbehovet i OMF-markedet, og derfor må utstede obligasjoner direkte til eierbankene. Pr. 31.12.2013 var likviditetsforpliktelsen til EBK beregnet til 0.

Banken har også en avtale med EBK om kapitalstøtte. Kapitalstøtten inntreffer hvis EBK har behov for ansvarlig kapital for å nå sitt kapitalmål på 10 %. EBK har ikke offentliggjort evt. emisjonsbeløp for 2014.

Garantier fordelt geografisk	2013		2012	
	Beløp	%	Beløp	%
Hjartdal Kommune	120.222	78,1	83.862	65,8
Notodden Kommune	21.728	14,1	30.255	23,7
Kongsberg Kommune	4.362	2,8	3.248	2,5
Oslo og Akershus	16	0,0	2.237	1,8
Resten av landet	7.626	5,0	7.926	6,2
Sum garantier	153.954	100,0	127.528	100,0

Note 15 Kontanter og fordringer på sentralbanker

Kontanter og fordringer på sentralbanker		
	2013	2012
Kontanter i norske kroner	4.616	7.513
Kontanter i utenlandske valutasorter	626	569
Innskudd i Norges Bank	33.351	35.486
Sum kontanter og fordringer på sentralbanker	38.593	43.568

Kjøp av valuta for videresalg til kunder gjøres via avtaler med Norsk Kontanthåndtering. Banken har selv ansvaret for kursrisiko, bokføring og rapportering av utenlandsk valuta.

Note 16 Overtatte eiendeler

Banken overtok et næringsbygg i 2008, som var stillet som sikkerhet for et næringslån. Selskapet som eide bygget gikk konkurs, og banken har siden 2008 forsøkt å selge bygget. Næringsbygget er utleid siste halvdel av 2013 og leieinntekt for banken i perioden har vært kr 28.000.

Banken har i samarbeid med Notodden Boligbyggelag besluttet å bygge et nytt bolig- og næringsbygg i Storgata 22 på Notodden. Det er banken som eier tomte som har ligget som en overtatt eiendel i bankens balanse. Bygget vil romme 12 leiligheter og lokaler for bankens virksomhet på Notodden. Planlagt innflytting er i 2. kvartal 2015.

Note 17 Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer

Utstedt av det offentlige	Nominell verdi	Anskaffelseskost	Bokført verdi	Markedsverdi
Obligasjoner				
Lokale og regionale myndigheter				
	Ikke børsnoterte	23.500	23.445	23.444
Sum utstedt av det offentlige		23.500	23.445	23.444
Utstedt av andre				
Obligasjoner				
Institusjoner				
	Ikke børsnoterte	131.500	132.858	132.660
Obligasjoner med fortrinnsrett				
	Børsnoterte	66.500	66.742	66.709
	Ikke børsnoterte	47.000	47.116	47.262
Sum utstedt av andre		245.000	246.716	246.462
Sum obligasjoner		268.500	270.161	269.905
				270.255

Børsnoterte obligasjoner og sertifikater inkluderer ikke verdipapirer notert på ABM. Gjennomsnittlig effektiv rente er 2,61 % for 2013, beregnet som årlig renteavkastning på gjennomsnittlig obligasjonsbeholdning i 2013.

Deler av obligasjonsbeholdningen er pantsatt i Norges Bank som sikkerhet for lån. Pr 31.12.2013 var obligasjoner med bokført verdi på 116,8 millioner kroner pantsatt.

Note 18 Aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning

	Org.nummer	Navn	Antall aksjer	Anskaffelseskost	Bokført verdi	Markedsverdi
Aksjer og andeler						
Omløp						
<i>Ikke børsnotert</i>						
	989 761 390	Aberdeen Norden/Baltikum eiendomsfond	116.775	900	179	179
	988 671 258	Aberdeen Norge II eiendomsfond	34.614	386	147	147
Sum ikke børsnotert				1.286	326	326
Sum omløpsaksjer				1.286	326	326
Aksjer, andeler og egenkapitalbevis						
Anlegg						
<i>Ikke børsnotert</i>						
	977 515 157	BTV-INVEST	400	480	480	
	891 052 642	German Property AS	47.000	493	214	
	999 076 653	NETS HOLDING A/S	31.900	1.158	1.158	
	995 400 073	NorPro AS	3.862	8	8	
	937 894 805	Kvinesdal Sparebank	9.851	985	896	
	980 623 696	Notodden i Sentrum AS	5	5	0	
	916 148 690	Spama AS	150	15	15	
	885 621 252	Eika Boligkreditt AS	10.523.226	43.981	43.981	
	979 319 568	Eika Gruppen AS	320.762	14.744	14.744	
Sum ikke børsnoterte				61.869	61.496	
Sum anleggsaksjer				61.869	61.496	
Aksjer og andeler						
Pengemarkedsfond						
<i>Ikke børsnotert</i>						
	983 231 411	Eika Sparebank	19.528	20.000	20.257	20.257
	983 900 232	PLUSS Likviditet II	40.251	40.615	41.638	41.638
	893 253 432	Eika Likviditet	3.930	3.965	4.014	4.014
Sum ikke børsnotert				64.581	65.910	65.910
Sum rente og aksjefond				64.581	65.910	65.910
Sum aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning				127.736	127.732	66.236

Endringer i 2013**Anleggsaksjer**

Inngående balanse	38.401
Tilgang 2013	23.020
Avgang 2013	0
Nedskrivninger i 2013	-132
Reversering av tidl. års nedskrivning	207
Utgående balanse	61.496

Pengemarkedsfondet Eika Likviditet er pantsatt i Norges Bank som sikkerhet for lån.

Note 19 Eierinteresser i datterselskap/tilknyttede selskap

Hjartdal og Gransherad Sparebank har stiftet Rallarparken Eiendom AS i 2013. Selskapet er et heleid datterselskap. Det har ikke vært drift i selskapet i 2013 men har hatt kostnader på tilsammen kr 43.545. Selskapets egenkapital er på kr 4.956.455. Selskapet hadde pr 31.12.2013 innskudd i banken på kr 4.956.454,-.

Hjartdal og Gransherad Sparebank er medeier i Garanti Viken Eiendomsmegling AS, sammen med Tinn Sparebank, Notodden Boligbyggelag og Kongsberg Boligbyggelag. Bankens eierandel er på 20 %. Ved fastsettelse av bankens regnskap var ikke selskapets overskudd og egenkapital for 2013 ferdigbehandlet. Selskapet hadde pr 31.12.2013 innskudd i banken på kr 36.175.419,-. Tilsvarende innskudd pr 31.12.2012 var kr 33.528.400,-.

Banken er medeier i Notodden Utvikling AS. Andre aksjonærer i selskapet er Notodden Kommune, Tinfos AS og Notodden Næringsforening. Bankens eierandel er 20 %. Ved fastsettelse av bankens regnskap var ikke selskapets overskudd og egenkapital for 2013 ferdigbehandlet. Selskapet hadde pr 31.12.2013 innskudd i banken på kr 71.000. Tilsvarende innskudd pr 31.12.2012 var kr 44.931,-.

Selskapets navn	Kontor-kommune	Selskaps-kapital	Antall aksjer	Eier/stemme andel	Total egenkap.	Resultat 2013	Bokført Verdi
Rallarparken Eiendom AS	Notodden	5.000	1.000	100 %	4.956	-44	5.000
Notodden utvikling AS	Notodden	200	2.000	20 %			40
Garanti Viken Eiendomsmegling AS	Notodden	1.500	150	20 %			299
Sum							5.339

Note 20 Gjeld til kredittinstitusjoner og innskudd fra og gjeld til kunder

Gjeld og gjennomsnittlig rente 31.12.	2013		2012	
	Beløp	Rente	Beløp	Rente
Alle poster er i valuta NOK				
Gjeld til kredittinstitusjoner				
Uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist	8.602		4.183	
Med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist	0		0	
Sum gjeld til kredittinstitusjoner	8.602	2,04 %	4.183	2,40 %
Innskudd fra og gjeld til kunder				
Uten avtalt løpetid	1.791.408		1.601.991	
Med avtalt løpetid	43.632		42.277	
Sum innskudd fra og gjeld til kunder	1.835.039	2,38 %	1.644.268	2,19 %

Banken hadde pr 31.12.2013 ingen innskudd fra låneformidlere. Rente er vist som total rentekostnad på gjennomsnittlig volum i hhv. 2013 og 2012.

Note 21 Fordeling av innskudd fra kunder på sektorer, næringer og geografiske områder

Innskudd	2013		2012	
	Beløp	%	Beløp	%
Offentlig forvaltning	25.109	1,4	24.638	1,5
Lønnstakere og lignende	1.149.043	62,6	1.011.649	61,5
Næringssektor fordelt:				
Jordbruk, skogbruk, fiske	31.845	1,7	30.388	1,8
Industriproduksjon	55.194	3,0	23.125	1,4
Bygg og anlegg	58.516	3,2	55.467	3,4
Varehandel, hotell/restaurant	44.309	2,4	38.987	2,4
Transport, lagring	2.879	0,2	5.806	0,4
Finans, eiendom, forretningsmessige tjenester	386.657	21,1	375.843	22,9
Sosial og privat tjenesteyting	81.486	4,4	78.366	4,8
Sum innskudd	1.835.039	100,0	1.644.268	100,0

Innskudd	2013		2012	
	Beløp	%	Beløp	%
Hjartdal Kommune	415.633	22,6	369.116	22,4
Notodden Kommune	938.866	51,2	852.499	51,8
Kongsberg Kommune	118.775	6,5	78.093	4,7
Oslo og Akershus	88.996	4,8	220.560	13,4
Resten av landet	272.769	14,9	124.000	7,5
Sum innskudd	1.835.039	100,0	1.644.268	100,0

Note 22 Sertifikat- og obligasjonslån og ansvarlig lånekapital**Utestående pr 31.12.2013**

Lånetype/SIN	Låneoptak	Siste forfall	Pålydende	Bokført verdi	Amortisering	Rente-betingelser
Obligasjonslån						
NO0010564644	09.02.2010	09.02.2015	100.000	99.661	Bullet	Nibor 3 mnd. + 0,80 %
NO0010606007	08.04.2011	08.04.2014	14.000	13.800	Bullet	Nibor 3 mnd. + 0,96 % 1)
NO0010654312	29.06.2012	29.06.2016	90.000	90.242	Bullet	Nibor 3 mnd. + 2,00 % 2)
NO0010671175	01.02.2013	01.02.2017	100.000	99.828	Bullet	Nibor 3 mnd. + 1,15 %
Fondsobligasjoner						
NO0010246440	17.12.2004	Evigvarende Call 17.12.2014	20.000	20.000	Bullet	Nibor 3 mnd. + 1,65 %

Utestående pr 31.12.2012

Lånetype/SIN	Låneoptak	Siste forfall	Pålydende	Bokført verdi	Amortisering	Rente-betingelser
Obligasjonslån						
NO0010564230	15.02.2010	15.02.2013	85.000	84.964	Bullet	Nibor 3 mnd. + 0,52 %
NO0010564644	09.02.2010	09.02.2015	100.000	99.371	Bullet	Nibor 3 mnd. + 0,80 %
NO0010606007	08.04.2011	08.04.2014	100.000	99.909	Bullet	Nibor 3 mnd. + 0,96 %
NO0010646544	08.06.2012	06.09.2013	50.000	49.986	Bullet	Nibor 3 mnd. + 0,74 %
NO0010654312	29.06.2012	29.06.2016	100.000	100.730	Bullet	Nibor 3 mnd. + 2,00 %
Fondsobligasjoner						
NO0010246440	17.12.2004	Evigvarende Call 17.12.2014	20.000	20.000	Bullet	Nibor 3 mnd. + 1,65 %

1) I løpet av 2013 er kr 86 mill. kroner av lånet kjøpt tilbake og nedkvikert.

2) I løpet av 2013 er kr 10 mill. kroner av lånet kjøpt tilbake og nedkvikert.

Note 23 Spesifikasjon av annen gjeld

Annen gjeld	2013	2012
Betalingsformidling	1.755	2.285
Betalbar skatt	6.295	6.920
Leverandørgjeld	869	612
Skattetrekk	1.106	1.017
Mva	210	203
Diverse	0	15
Sum annen gjeld	10.235	11.052

Note 24 Ansvarlig lånekapital og fondsobligasjoner

Renter og lignende kostnader på fondsobligasjoner	2013	2012
Fondsobligasjoner	697	816
Sum	697	816

Lånenes betingelser er spesifisert i note 22

Banken tok opp et fondsobligasjonslån 17. desember 2004. Lånet er tatt opp i norske kroner. Lånet er evigvarende, men kan innfris (calles) etter 10 år 17.12.2014. Lånet er bokført til nominell verdi med fradrag av periodisert underkurs. Lånets rentebetingelser øker med 1 % etter 17.12.2014 hvis det ikke innfris, og banken forutsettes at det innfris på call-dato.

Gjennomsnittlig rente i 2013 var 3,48 %. Fondsobligasjonslånet er medregnet i kjernekapital, jf note 26.

Note 25 Egenkapital

	Spare- bankens fond	Gavefond	Sum
Egenkapital 01.01.2013	204.628	100	204.728
Overført fra gavefond	0	0	0
Årsoppgjørdisposisjoner	17.374	0	17.374
Egenkapital 31.12.2013	222.002	100	222.102

Note 26 Ansvarlig kapital og kapitaldekning

	31.12.2013	31.12.2012
Sparebankens fond	222.002	204.628
Gavefond	100	100
Overfinansiering av pensjonsforpliktelser	-3.344	-2.961
Fradrag for ansvarlig kapital i andre fin.inst.	-35.745	-14.220
Ren kjernekapital	183.013	187.547
Fondsobligasjonslån	20.000	20.000
Kjernekapital	203.013	207.547
Netto ansvarlig kapital	203.013	207.547

	31.12.2013	31.12.2012
Eksponeringskategori (vektet verdi)		
Stater	0	0
Lokal regional myndighet	4.689	592
Institusjoner	89.250	50.192
Foretak	206.905	204.665
Massemarked	0	0
Pantsikkerhet eiendom	771.601	798.139
Forfalte engasjementer	17.824	16.242
Obligasjoner med fortrinnsrett	11.380	11.121
Andeler verdipapirfond	13.182	789
Øvrige engasjementer	112.981	116.070
Kapitalkrav fra operasjonell risiko	120.671	114.529
Fradrag	-43.217	-23.009
Beregningsgrunnlag	1.305.267	1.289.330
Kapitaldekning i %	15,55 %	16,10 %
Kjernekapitaldekning i %	15,55 %	16,10 %
Ren kjernekapitaldekning i %	14,02 %	14,55 %

Note 27 Likviditetsrisiko**Restløpetid for hovedpostene i balansen**

Bankens innskuddskunder kan i praksis på kort varsel disponere sin innskuddskapital. Derimot vil bankens lånekunder ønske langsiktig finansiering og kredittrammer.

I tabellen nedenfor er trukkede kasse-/driftskreditter tatt med under kolonne 0-1 mndr. på linjen for utlån til kunder. Innskudd fra kunder er rapportert i kolonnen uten løpetid. Dette er i tråd med Finanstilynets forskrift for slik rapportering. Banken har i praksis ansvaret for en betydelig likviditetsrisiko og forsøker bevisst å redusere likviditetsrisikoen på kort og lang sikt.

Etablerte ordninger med lån i Norges Bank, trekkrettigheter, obligasjons- og sertifikatlån i finansmarkedet er nødvendige kapitalkilder for å fylle likviditetsgapet mellom utlån og normale kundeinnskudd. Det er avtalt en trekkmulighet på 70 mill. kroner på bankens oppgjørskonto i DNB.

Likviditetsindikator 1 (over 1 år) var 116,9 % pr. 31.12.2013, mens Likviditetsindikator 2 (over 1 måned) var 118,6 %. Begge nøkkeltall gjelder for banken isolert. Bankens LCR var 65,5 % og bankens LBI 183 % pr. 31.12.2013.

Post i balansen	>1 mnd.	1-3 mnd.	3-12 mnd.	1-5 år	Over 5 år	Uten avtalt	
						løpetid	Sum
Kont./forbr.sentralbanker	38.593						38.593
Utl./forbr. til kredittinst.	14.236	-	-	-	-	-	14.236
Utlån til kunder	211.139	6.197	87.286	402.207	1.229.996	-10.831	1.925.994
Obligasjoner/sertifik.	5.500	-	22.056	242.349	-		269.905
Aksjer						133.071	133.071
Øvrige eiendeler						25.394	25.394
Sum eiendeler	269.468	6.197	109.342	644.556	1.229.996	147.634	2.407.193
Gjeld til kredittinst.	-	-	-	-	-	8.602	8.602
Innskudd fra kunder		579.580	-	-	-	1.255.459	1.835.039
Obligasjonsgjeld	-	-	14.000	289.531			303.531
Fondsobligasjoner			20.000				20.000
Øvrig gjeld						17.919	17.919
Egenkapital						222.102	222.102
Sum gjeld og egenkap.	0	579.580	34.000	289.531	0	1.504.082	2.407.193

Note 28 Renterisiko**Avtalt/sannsynlig tidspunkt for endring av rentebetingelser for hovedposter i balansen**

Ved endring i markedsrentene kan ikke banken foreta renteendringer for alle balanseposter samtidig dersom disse har ulik bindingstid. En endring av markedsrentene vil derfor bety økning eller reduksjon av netto renteinntekter i resultatregnskapet. Renterisikoen omfattes også av den direkte effekt en renteendring vil ha på balanseposter med og uten rentebinding. En renteendring på 1 % vil gi en årlig effekt på resultatregnskapet på 0,3 millioner kroner.

Hjartdal og Gransherad Sparebank

	>1 mnd.	1-3 mnd.	3-12 mnd.	1-5 år	Over 5 år	Uten avtalt rentebinding	Sum
Kont./fordr.sentralbanker						38.593	38.593
Utl./fordr. til kredittinst.	0	0	0	0	0	14.236	14.236
Utlån til kunder	880	12.074	7.318	34.192	20.985	1.850.545	1.925.994
Obligasjoner/sertifik.	91.536	178.369	0	0	0		269.905
Aksjer						133.071	133.071
Øvrige eiendeler						25.394	25.394
Sum eiendeler	92.416	190.443	7.318	34.192	20.985	2.061.839	2.407.193
Gjeld til kredittinst.	-	0	0	0		8.602	8.602
Innskudd fra kunder	-	0	0	0	0	1.835.039	1.835.039
Obligasjonsgjeld	14.000	289.531	0	0			303.531
Fondsobligasjoner		20.000					20.000
Øvrig gjeld						17.919	17.919
Egenkapital						222.102	222.102
Sum gjeld og egenkap.	14.000	309.531	0	0	0	2.083.662	2.407.193
Rentebytteavtaler		29.845	-12.000		-17.845		
Netto renteeksponering	78.416	-89.243	-4.682	34.192	3.140	-21.823	

Note 29 Finansielle derivater

Banken har inngått rentebytteavtaler for å redusere bankens eksponering overfor svingninger i rente/avkastning på poster innenfor balansen. Avtalene er rene sikringsforretninger, og dekker kravene til regnskapsmessig sikring. Renteswapavtaler medfører avtale om bytte av rentebetingelser for et avtalt beløp over et avtalt tidsrom. Det foreligger ingen avtaler om motregning av rentebytteavtaler.

Totalt beløp på kontrakter for sikring av fastrenteutlån utgjør 29,8 mill. kroner. Kontraktene forfaller i 2014 og 2019. Banken har til sammen 47,8 mill. kroner i mindre fastrentelån til bolig som ikke er sikret.

Rentebytteavtaler utenom balansen Sikringsportefølje/Instrument	Nominelt beløp	Nominelt beløp	Markedsverdi
	31.12.2013	Gj. snitt 2013	31.12.2013
Utlån med fast rente			
Rentebytteavtaler	29.845	29.944	-1.911
Samlet portefølje	29.845	29.944	-1.911

Beløp på kontrakt tilsvarer det referansebeløp (hovedstol) som er avtalt i bytteavtalen, og som er grunnlag for beregning av rente og avkastning.

Revisorsteam Midt-Telemark AS

Tilsluttet Revisorsteam AS

Ansvarlige partnere:
Registrert Revisor Mathias Bergan
Registrert Revisor Vidar Stenstad
Registrert Revisor Bergit Kleiv
Registrert Revisor Hellek M. Berge

Til forstanderskapet i

Hjartdal og Gransherad Sparebank

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Hjartdal og Gransherad Sparebank som viser et overskudd på kr 17.973.671. Årsregnskapet som består av balanse per 31. desember 2013, resultatregnskap og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og banksjef er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret og banksjef finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon. En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for bankens utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av bankens interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet. Etter vår oppfatning er innhentede revisjonsbevis tilstrekkelige og hensiktsmessige som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Hjartdal og Gransherad Sparebank per 31. desember 2013 og av resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Revisorsteam Midt-Telemark AS
Postboks 83, 3834 Gvarv
Revisornr/Org.nr.: NO 985 195 129 MVA
Bankgironr.: 1644.12.85551
Side: 1 av 2

Telefon: 35 95 67 00
Fax: 35 95 67 09
E-post: midt@revisorsteam.as
E-post (direkte): fornavnet@revisorsteam.as
F:\Felles\1580\2013\Revisors beretning for 2013.docx

Medlem av
Den Norske Revisorforening

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet for Hjartdal og Gransherad Sparebank som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av bankens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Gvarv, 13. februar 2014.

Revisorteam Midt-Telemark AS

Mathias Bergan

**Til forstanderskapet i
Hjartdal og Gransherad Sparebank**

Beretning fra kontrollkomiteen

Kontrollkomiteen har i 2013 ført tilsyn med at bankens virksomhet er drevet i samsvar med sparebankens regler og vedtekter, forstanderskapets vedtak og andre regler som banken har å rette seg etter. Komiteen har gjennomgått styrets møtebøker og foretatt de undersøkelser som sparebankloven og kontrollkomiteens instruks fastsetter.

Kontrollkomiteen har gjennomgått styrets årsberetning, resultatregnskap og balanse uten at dette gir foranledning til noen bemerkninger. Kontrollkomiteen vil anbefale at det fremlagte resultatregnskap og balanse fastsettes som bankens regnskap for 2013.

Sauland, 14.februar 2014

Ingeborg Fogt Bergby

Johannes Asland

Olav Våle